

АБ ВАЖНАСЦІ
СЯМЕЙНЫХ
КАШТОЎНАСЦЯЎ

Сямейная газета

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

САКРЭТЫ ПОСПЕХУ
ІРЫНЫ
ВАРФАЛАМЕЕВАЙ

Сямейная газета

13 ЧРВЕНЯ 2024 г.

ЧАЦВЕР

№ 114 (30248)

Адбылася тэлефонная размова Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі з Прэзідэнтам Расіі Уладзімірам Пуціным. Кіраўнікі дзяржаў абмяняліся думкамі аб сітуацыі ў рэгіёне і перспектывах яе развіцця. Абмяркоўваліся таксама эканамічныя пытанні і рэалізацыя дамоўленасцяў у сферы эканомікі і бяспекі, дасягнутых у Мінску падчас нядаўняга афіцыйнага візіту расійскага лідара. Пытанні абароны і бяспекі ў цэлым у ходзе праведзенай размовы кіраўнікі дзяржаў абмеркавалі асобным блокам.

Яшчэ адна тэма на парадку дня — сумесная работа і напрамкі супрацоўніцтва за мяжой, за межамі Саюзнай дзяржавы. Узгаднілі прэзідэнты Беларусі і Расіі і графік далейшых кантактаў. Аляксандр Лукашэнка таксама павіншаваў Уладзіміра Пуціна з Днём Расіі.

Першы ўкос

Фота: БелТА.

Галоўны аграном ААТ «Маслакі» Горацкага раёна Сяргей ШЫРАКОЎ якасцю травяністых кармоў задаволены.

ЦЫТАТА ДНЯ

Ігар КАРПЕНКА,
старшыня Цэнтральнай
выбарчай камісіі:

«Давайце скажам ічыра, што ўзровень прававой культуры нашых грамадзян дастаткова высокі. Ва ўсякім разе, у галіне выбарчага права, бо сама яўка выбарчыкаў гаворыць пра гэта. Калі грамадзяне не вераць у выбарчую сістэму, то і яўкі нізкія, як у некаторых краінах праходзілі цяпер выбары. Дарэчы, у еўрапейскіх, якія нас любіць навучаць, асабліва нашы найбліжэйшыя суседзі, якія з другога тура выбіраюць прэзідэнта. І фактычна мы бачым, якія яўка выбарчыкаў — там не давяраюць выбарчай сістэме. Наша яўка выбарчыкаў на працягу больш як 30 гадоў суверэннага развіцця паказвае, што цікавасць нашых грамадзян да выбараў ёсць».

Экалогія

ДА АДХОДАЎ — З НОВЫМ ПАДЫХОДАМ

Агульная плошча звалач у Беларусі займае каля 4 тысяч гектараў. Гэта досыць вялікая тэрыторыя для нашай краіны. У найбліжэйшыя гады ўрад плануе пабудаваць 30 рэгіянальных смеццэперапрацоўчых заводаў. Гэтыя прадпрыемствы ствараюцца з мэтай пераходу ад захоўвання адходаў да іх максімальнай перапрацоўкі, адзначыла загадчык аддзела абыходжання з адходамі Рэспубліканскага навукова-даследчага ўнітарнага прадпрыемства «Бел НДЦ «Экалогія» Кацярына БАЦЯН.

СТАР. 3

Фота: «Мінск-новасць».

Запрашальнік

МЕЛОДЫІ СЭРЦА — У МАЛАДЗЕЧНЕ

Сёлета XXIII Нацыянальны фестываль песні і паэзіі ў Маладзечне пройдзе чарговы раз 14 і 15 чэрвеня. Гасцей і ўдзельнікаў маштабнага свята чакае насычаная праграма: запланавана правядзенне звыш 60 разнапланавых мерапрыемстваў для рознаўзроставай аўдыторыі. Знайсці сабе адпачынак па душы зможа кожны. На сустрэчы з журналістамі арганізатары і ўдзельнікі свята расказалі пра яго акцэнтны і адметнасці.

— Зберажэнне, развіццё і папулярызацыя нацыянальнай культуры, роднай мовы, літаратуры сёння з'яўляюцца адным з прыярытэтных кірункаў дзейнасці ўстаноў культуры краіны. Культурная супольнасць рэалізоўвае шэраг мерапрыемстваў у рамках Канцэпцыі развіцця нацыянальнай культурнай прасторы ва ўсіх сферах жыцця грамадства, — адзначыла кансультант упраўлення прафесійнага мастацтва галоўнага ўпраўлення дзяржаўных спецыяльных культурных мерапрыемстваў і прафесійнага мастацтва Міністэрства культуры Алена ТАЛПЕКА. — Сярод фестывальных мерапрыемстваў краіны менавіта Нацыянальны фестываль беларускай песні і паэзіі — тое мерапрыемства, якое ў поўнай меры адпавядае асноўным кірункам канцэпцыі і адлюстроўвае магчымасці нацыянальнай культуры, яе ўнікальныя асаблівасці і дасягненні ў прафесійным мастацтве і аматарскай творчасці. Гэты ўнікальны фестываль ужо звыш 20 гадоў аб'ядноўвае майстэрства вядомых артыстаў, паэтаў, кампазітараў і талент прадстаўнікоў маладога пакалення.

СТАР. 4

ISSN 1990 — 763X

9 771990 763008

Ідзе падпіска на «Звязду» на III квартал і II паўгоддзе 2024 года
Мы аб'ячаем нясумны час з любімай газетай.

ЗАСТАВАЙЦЕСЯ З НАМІ — БУДЗЕ ЦІКАВА!

Узаемны інтарэс

Падабенства пазіцый і падтрымка

Наталля КАЧАНАВА правяла рабочую сустрэчу з дэлегацыяй Кубы

Дэлегацыя на чале з намеснікам прэм'ер-міністра Рэспублікі Куба Рыкарда Кабрывасам Руісам гэтым днём наведае Беларусь: у нашым знешнепаалітычным ведамстве адбылося 11-е пасяджэнне беларуска-кубінскай сумеснай камісіі па гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве. Напярэдаліцы перспектывы супрацоўніцтва паміж краінамі абмеркавалі і ва ўрадзе, на сустрэчы з прэм'ер-міністрам Раманам Галоўчанкам.

Вітаючы гасцей у Савеце Рэспублікі, Наталля Качанова адзначыла, што беларускі бок рады інтэнсіўнасці візітаў дэлегацыі абедзвюх краін, і нагадала, што на чарговым пасяджэнні міжкурадавай камісіі абмяркоўвалі далейшыя перспектывы супрацоўніцтва паміж нашымі краінамі. «Беларусь і Кубу звязвае вельмі цеснае сяброўства, нягледзячы на далёкую адлегласць, — падкрэсліла Старшыня Савета Рэспублікі. — Вядома, шмат у чым гэта заслуга нашых лідараў, кіраўнікоў

нашых краін. Тыя пагадненні, якія дзейнічаюць паміж Беларуссю і Кубай, даюць сёння свае вынікі».

Кажучы аб міжнароднай абстаноўцы, спікер звярнула ўвагу на тое, што Беларусь прытрымліваецца абсалютна падобных пазіцый. «Нашы краіны робяць усё для таго, каб захаваць свой суверэнітэт і незалежнасць, і мы ўдзячныя вам за падтрымку на міжнародных пляцоўках і ў міжнародных арганізацыях, — канкрэтна заклала Наталля Качанова. — Мы заўсёды падтрымліваем Кубу ў імкненні быць незалежнай, самастойнай дзяржавай. Хачу адзначыць, што мы прынялі заяву Прэзідыума Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па зняцці санкцый з Кубы. Мы разумеем, наколькі гэта сур'ёзна. У гэтай сітуацыі сёння знаходзіцца Беларусь. Да нас ужытыя санкцыі, і мы дакладна так робім усё для таго, каб захаваць суверэнітэт і незалежнасць сваёй краіны».

Паводле прэс-службы Савета Рэспублікі.

Міжнародны вектар

3 акцэнтам на парламенцкае вымярэнне

Завяршыўшы афіцыйны візіт азербайджанскай парламенцкай дэлегацыі ў Беларусь

У апошні дзень візіту адбылася сустрэча Старшыні Мілі Меджліса Азербайджанскай Рэспублікі Сагібы Гафаравай і прэм'ер-міністра нашай краіны Рамана ГАЛОЎЧАНКІ. Акрамя таго, дэлегацыя наведвала Нацыянальную бібліятэку Беларусі і «Першы нацыянальны гандлёвы дом».

Як адзначыў падчас сустрэчы са спікерам парламента Азербайджана Раман Галоўчанка, апошнія месяцы па праве можна назваць месяцамі беларуска-азербайджанскага супрацоўніцтва. Кіраўнік беларускага ўрада падкрэсліў, што візіт Сагібы Гафаравай вельмі важны і каштоўны, бо так званая парламенцкае вымярэнне набірае ўсё большыя абароты. «Мы бачым у вашым візіце важны момант для ўмацавання беларуска-азербайджанскага сяброўства і з вялікай цеплынёй і ветлівасцю прымаем вас у нашай краіне», — адзначыў Раман Галоўчанка.

Па словах прэм'ер-міністра, пазіцыя парламента вельмі важная для грамадства. Ён падкрэсліў, што гэта правільныя сігналы для бізнесу і для афіцыйных асоб.

Па словах Старшыні Мілі Меджліса, пашырэнне гандлёва-эканамічных сувязяў заканамернае як для Беларусі, так і для Азербайджана. «Нас многае звязвае, нашы краіны не толькі захоўваюць наладжаныя гандлёва-эканамічныя адносіны, але і развіваюць іх», — удакладніла яна.

Азербайджанскую парламенцкую дэлегацыю ў Нацыянальную бібліятэку суправаджалі Наталля Качанова і кіраўнік установы Вадзім Гігін. Госці азнаёміліся з выстаўкай кніг з фонду бібліятэкі, прысвечаных Азербайджану і напісаных аўтарамі гэтай краіны. Вадзім Гігін правёў для членаў дэлегацыі экскурсію па Музеі кнігі, падчас якой раскажаў аб рэдкіх экзэмплярах, якія па праве лічацца нацыянальным культурным здобыткам.

Сагіба Гафарова пакінула запіс у Кнізе ганаровых гасцей Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі. Спікеру падарылі кнігу аб героях-абаронцах Беларусі, якія з'яўляюцца ўраджэнцамі Азербайджана, і беларускую дзіцячую кнігу аб гэтай краіне.

З прадукцыі беларускіх вытворцаў азербайджанскай парламентарнай маглі азнаёміцца будучы ў «Першым нацыянальным гандлёвым доме», дзе прадстаўлены найлепшыя айчыныя брэндзі. На пляцоў-

цы гандлёвага дома адбылася дэманстрацыя мадэляў адзення беларускіх вытворцаў, дэгустацыя харчовых навінак.

«Мы сёлета падпісалі пагадненства з Баку, — расказала першы намеснік старшынкі Мінгарвыканкама Надзея ЛАЗАРЭВІЧ. — Таму, вядома, нашы тавары, якія выраблены ў Рэспубліцы Беларусь, у горадзе Мінску павінны прысутнічаць максімальна на рынку Азербайджана. Абмеркавалі ў тым ліку тэму інвестыцый. Азербайджанскі бізнес у гэтым зацікаўлены. Тут вельмі шмат можна развіць у частцы вялікага патэнцыялу прамысловых прадпрыемстваў. Таму абмеркавалі і гэтак пытанне. І, вядома ж, ужо крыху сталі абмяркоўваць тэму жаночага бізнес-форуму, які, спадзяюся, пройдзе ў найбліжэйшы час у Баку. Нас ужо запрасілі. Таму будзем фарміраваць нашых жанчын актыўных, паедзем паказваць і расказваць пра нашы магчымасці».

Старшыня канцэрна «Белгепрам» Таццяна ЛУГІНА паведаміла, што ў рамках візіту парламенцкай дэлегацыі Азербайджана хацелася максімальна паказаць магчымасці і патэнцыял нашай краіны. «Абмяркоўваліся вектары магчымага супрацоўніцтва, вядома, ёсць пэўныя дамоўленасці, — адзначыла яна. — Думаю, што ўсё ў нас атрымаецца па гандлёвай кааперацыі, па маштабаванні прадстаўлення нашай беларускай прадукцыі, асабліва ўнікальнай. Гэта нашы вырабы з лёну, хатні тэкстыль, адзенне, дзелавыя касцюмы, нават посуд, які мы сёння паказвалі».

Як адзначыў у размове з журналістамі кіраўнік рабочай групы па міжпарламенцкіх сувязях «Азербайджан — Беларусь» Сідзэ САМЕДЗЭДЭ, вопыт Беларусі заслугуе самаго высокага ацэнкі. «Мы падрабязна аналізавалі на працягу некалькіх гадоў дынаміку эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь. Вельмі рады, што ў Беларусі і Азербайджана вельмі добрыя, дынамічныя адносіны. У вас высокаразвітая прамысловасць. Мы павінны вельмі правільна і ўпэўнена выкарыстоўваць беларускі вопыт у захаванні і развіцці прамысловасці», — сказаў ён.

Кажучы аб перспектывах двухбаковага ўзаемадзеяння ў эканамічнай сферы, азербайджанскі парламентарый звярнуў увагу і на важнасць вызначэння шляхоў далейшага развіцця міжпарламенцкіх адносін.

Вераніка КАНОТА.

Глабальны кантэкст

ТАЙНА ДВУХ АКІЯНАЎ

Які інтарэс Захаду ў Інда-Ціхаакіянскім рэгіёне

Ні для каго не сакрэт, што механізм перабудовы свету, запущаны ў XXI стагоддзі, толькі набірае абароты. Пры гэтым цэнтр сілы паслядоўна зрушваецца ў Азіяцкім напрамку. Невыпадкова лідары большасці вядучых дзяржаў свету з зайдзросым пастаянствам наведваюць Кітай, Індыю, Малайзію, Пакістан, Філіпіны, В'етнам і іншыя краіны рэгіёна. Усведамленне значнасці Азіі для сусветнага эканамічнага развіцця абумоўлівае павышэнне цікавасці да яе і інтэнсіфікацыю запыту на бяспеку з боку азіяцкіх дзяржаў. У сувязі з гэтым не з'яўляецца выключэннем і візіт у Манголію афіцыйнай беларускай дэлегацыі на чале з Прэзідэнтам Аляксандрам Лукашэнкам.

Значнасць Азіяцкага рэгіёна ў будучым свеце паўпадкавані знайшла адлюстраванне ў шэрагу кіруючых дакументаў ЗША і НАТА. У Стратэгіі нацыянальнай бяспекі (СНБ) ЗША 2017 года былі рэалізаваны ідэі канца халоднай вайны ў частцы забеспячэння перавагі ЗША над усімі астатнімі дзяржавамі свету. У дакуменце канстатавалася, што «адбылося неспрыяльнае для амерыканскіх інтарэсаў зрушэнне глабальнага балансу сіл», і ў якасці канчатковай мэты вызначалася аднаўленне паступальнай дынамікі Амерыкі, нівеліраванне негатыву тэндэнцыі, падтрыманне парадку, які ўстанавіўся пасля Другой сусветнай вайны.

У тэксце СНБ гаворылася аб тым, што «асноўная праблема для нацыянальнай бяспекі ЗША не тэразмызм, а міждзяржаўнае стратэгічнае саперніцтва. Амерыканская армія не валодае неаспрэчнай перавагай на полі бою, а гэта значыць, што мы вяртаемся да класічнай мадэлі міжнародных адносін і традыцыйнах мэт прагматычнай палітыкі». Сярэд лагроз Амерыцы названы ізгой, рэвізіяністы і тэразысты. Першыя «пагражаюць сваім суседзям збройі масавага паражэння і дэстабілізуюць важныя рэгіёны», а другія «хочуць стварыць свет, які не адпавядае амерыканскім інтарэсам і каштоўнасцям». У катэгорыю краін-рэвізіяністаў уключаны Расія і Кітай. Менавіта іх дзейнасць «з'яўляецца выклікам магутнасці, уплыву і інтарэсам Амерыкі і накіравана на падрыў яе бяспекі і прыпыненне росквіту». Для эфектыўнай рэалізацыі планаў захавання ўласнай гегемоніі ў жніўні 2017 года ЗША былі прыняты 2017 года «Аб супрацьдзеянні сапернікам Амерыкі праз санкцыі».

Дадатковымі фактарамі, якія ўплываюць на развіццё геастратэгічнай абстаноўкі ў Азіяцкім рэгіёне, з'явіліся намаганні ЗША па стварэнні новых і рэанімацыі існуючых ваенна-палітычных альянсаў AUKUS і QUAD. Першы 15 верасня 2021 года аб'яднаў Аўстралію, Валікабрытанію, ЗША ў Інда-Ціхаакіянскім рэгіёне. Другі, створаны ў 2007 годзе, аанасаваны як «азіяцкі НАТА», уключыў Аўстралію, Індыю, ЗША, Японію ў працэс стрыманнага стратэгічнай экспансіі Кітая. Менавіта ў трэцім дзесяцігоддзі XXI стагоддзя QUAD падаў актыўнае нарошчванне сваёй актыўнасці. У наўняўні зрушэнне акцэнтаў знешняй палітыкі Вашынгтона ў Ціхаакіянскі рэгіён і на супрацьстаянне Пекіну.

Характэрна, што ў стратэгіі НАТА 2022 года ўпершыню ў гісторыі ў якасці выкліку інтарэ-

сам, бяспекі і каштоўнасцяў Паўночнаатлантычнага саюза названа палітыка, якая рэалізоўваецца Кітаем. Паводле Стратэгіі, КНР «імякнецца падаўраваць заснаваны на правілах міжнародных парадак, у тым ліку ў касмічнай, кібернетычнай і марской сферах». Не дзівуна, што менавіта сістэмнае саперніцтва з Кітаем абвешчана «стратэгічным вектарам НАТА на сярэднетэрміновую перспектыву», а Інда-Ціхаакіянскі рэгіён прызначаны важным для еўрапейскай бяспекі. Так і хочацца ўдакладніць: дзе НАТА, а дзе такі важны для яе раён свету?

Не выклікае сумненняў, што такая пільная ўвага Вашынгтона і Бруселя да разгледзенага рэгіёна не абядае нічога добрага краінамі, якія ў яго ўваходзяць. Ужо сёння дзяржавы вымушаны істотна павялічыць уласныя выдаткі на абарону, а Кітай, Індыя і Японія ўваходзяць у лік лідараў па аб'ёмах фінансавання сферы нацыянальнай бяспекі. Паўднёвая Карэя, Японія, Філіпіны з'яўляюцца партнёрамі, а зольнашага і сатэлітамі ЗША, якія і падтрымліваюць. Штотыдзень у СМІ з'яўляецца інфармацыя аб сумесных вучэннях, заявах, выпрабаваннях, інцыдэнтах. Сур'ёзным ачагом напружання аб сумесных вучэннях, заявах, выпрабаваннях, інцыдэнтах. Сур'ёзным ачагом напружання аб сумесных вучэннях, заявах, выпрабаваннях, інцыдэнтах.

Масла ў агонь падліваюць ЗША, размяшчаючы мабільныя пускавыя ўстаноўкі Turphon («Тыфон») на Філіпінах. Гэтыя ракетныя комплексы сярэдняй далёкасці (да 1800 км) з ракетамі Tomahawk і SM-6 здольныя кантраляваць не толькі увесь Лусонскі праліў, але і частку кітайскага ўзбярэжжа, а таксама базы Народна-вызваленчай арміі Кітая ў Паўднёва-Кітайскім моры. Пры падтрымцы Вашынгтона ідзе мілітарызацыя Тайваня, Японіі, Паўднёвай Карэі.

У гэтых умовах практычна ні адна дзяржава рэгіёна не застрахавана ад дэструктыўнага знешняга ўздзеяння. Не з'яўляецца выключэннем і Манголія, геаграфічна размешчаная паміж магутнымі імперыямі — Расіяй і Кітаем, якія з'яўляюцца сапернікамі ЗША. Стварыць ім праблемы — найважнейшая геапалітычная задача Вашынгтона, якую ён вырашае ўсімі даступнымі метадамі. Не выклікае сумненняў, што ў найбліжэйшай перспектыве Манголія будзе вымушана канчаткова вызначыцца з уласным курсам развіцця, што можа ініцыяваць спробы знешняга маніпулявання.

Існуючы ў Беларусі патэнцыял у сферы забеспя-

чэння палітычнай бяспекі, процідзеяння «каляровым» рэвалюцыям, эканамічнай, харчовай, тэхналагічнай бяспекі можа быць запатрабаваны Улан-Батарам. У той час, калі свет увайшоў у стадыю геапалітычнай турбулентнасці, надзейнай саюзнік — гэта адна з умоў захавання нацыянальнага суверэнітэту і незалежнасці, што дакладна ўсведамляюць у рэгіёне.

Наша краіна мэтажнакава на выбудоўвае сяброўскія адносіны з Расіяй, Кітаем, Індыяй, В'етнамам, іншымі вядучымі гульцамі рэгіёна. Манголія, перакананая ў партнёрскай надзейнасці Беларусі, якасці нашай прадукцыі і паслядоўнасці беларускай палітыкі, прыняла рашэнне аб пашырэнні спектра міждзяржаўнага ўзаемадзеяння, аб чым сведчаць вынікі афіцыйнага візіту. Падпісаны шэраг міжкурадавых пагадненняў і дамоўленасцяў.

У найбліжэйшай перспектыве размова можа ісці аб падрыхтоўцы кадраў (а гэта процідзеянне «мяккай сіле»), пастаўкаў беларускай тэхнікі (а гэта тэхналагічны суверэнітэт), развіцці кантактаў у галіне сельскай гаспадаркі, што забяспечыць эканамічны рост і сацыяльную стабільнасць. У якасці перспектываў кірунку двухбаковага супрацоўніцтва трэба разглядаць ваенна-тэхнічную сферу. Беларусь гатовая дзяліцца сваімі напрацоўкамі ў гэтай галіне, і ёй ёсць што прапанаваць мангольскім калегам. Гэта пажарна-ратавальная тэхніка, шырокая лінейка сродкаў кіравання і сувязі, іншыя ўзоры.

Мы, беларусы, дакладна ўсведамляем свае магчымасці і ідзем туды, дзе нашы кампетэнцыі запатрабаваны. Галоўны трэнд нашай знешняй палітыкі — раўнапраўны, узаемавыгадны дыялог, што ў поўнай меры адпавядае духу новага шматпалярнага свету, які фарміруецца сёння. Гэта з кожным днём усведамляюць усё больш краін, якія на практыцы рэалізоўваюць геапалітычны завет З. Бжэзінскага: «Аднаасобнае панаванне нават самай моцнай дзяржавы ўжо немагчыма, асабліва ўлічваючы з'яўленне новых рэгіянальных гульцоў».

Падобныя стратэгічныя трансфармацыі вельмі складаныя і часта суправаджаюцца войнамі і ўзброенымі канфліктамі. Аднавадзіна, ва ўсіх кутках планеты расце запыт на бяспеку, а Рэспубліка Беларусь можа прапанаваць сваім сябрам і партнёрам інструментарый для яе забеспячэння. Слова нашчага Прэзідэнта аб тым, што «Беларусь ідзе з добром і ўзаемавыгаднымі прапановамі», сталі лейтматывам знешняй палітыкі краіны. Сёння паслядоўна пашыраюцца азіяцкі, афрыканскі, блізкаўсходні вектары нашага супрацоўніцтва, робячы нашы пазіцыі на міжнароднай арэне мацнейшымі, а кола нашых партнёраў — шырэйшым.

Мікалай БУЗІН, старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў, прафесар.

Блізкая ўлада

«Бачыць зрээ надзённых праблем»

Старшыня Віцебскага аблвыканкама Аляксандр СУБОЦІН правёў асабісты прыём грамадзян і прамую тэлефонную лінію. Да кіраўніка вобласці звярнуліся 28 чалавек.

Жыхарка горада Віцебска адпрацавала на ААТ «Віцебскія дываны» 32 гады, падчас выхаду на пенсію ў 2014 годзе не атрымала выхадную дапамогу, прадугледжаную калектыўным дагаворам. Прадстаўнікі прадпрыемства, якія прысутнічалі на прыёме грамадзян, адзначылі, што ў той перыяд выхадную дапамогу пры звальненні выплачвалі толькі пры адсутнасці дысцыплінарных парушэнняў за ўвесь перыяд работы, а ў заяўніцы ў 1991 годзе значыцца вымова за прагул. Цана пытання на сённяшні дзень — прыкладна 1200 рублёў. Аляксандр Субоцін, выслушавшы ветэрана працы, папрасіў кіраўніцтва «Віцебскіх дываноў» больш дакладна вывучыць пытанне і па магчымасці дапамагчы былой работніцы, тым больш што і парушэнне за тры дзесяцігоддзі ўжо страціла сваю сілу. «Але трэба быць уважлівымі падчас прапрацоўкі пытання і калектыўнага дагавора, каб не адкрыць скрыню Пандоры», — зазначыў ён.

Вялікай дэлегацыяй на прыём да старшыні аблвыканкама прыйшлі прадстаўнікі таварыства ўласнікаў з дома № 8 па вуліцы Працы абласнога цэнтра. Не першы раз людзі звяртаюцца ў розныя інстанцыі, каб дом, пабудаваны чатыры гады таму, прывялі ў безаварыйны стан. Пры будаўніцтве былі дапушчаны памылкі, з некаторымі дом уваўлі ў эксплуатацыю, праз што цяпер пакутуюць людзі: патрабуюць умацавання фасадаў і балконаў.

Канфлікт з плоскасці тэхнічнай перайшоў у плоскасць міжасобасную паміж будаўнікамі і жыхарамі. Кіраўнік вобласці падкрэсліў, што ў такіх пытаннях людзі і прадстаўнікі адказнай арганізацыі павінны дзейнічаць адзіным арганізмам, і даў даручэнне ліквідаваць праблему да лістапада.

Жыхар пасёлка Копысы Аршанскага раёна спачатку падзякаваў старшыню за дапамогу ў вырашэнні пытання са спартзалай. Пасля гэтага мужчына дадаў, што многія аднавяскоўцы вельмі хацелі аднавіць мясцовую плякарню, якая была зачынена некалькі гадоў таму. Па словах заяўніка, хлеб там яшчэ адмысловы, які карыстаўся попытам у насельніцтва, а цяпер будынак руінецца. Яшчэ мужчына адзначыў, што для замацавання маладых кадраў у Копысы не хапае жылля, таму папрасіў дапамогі ў перадачы будынка былога лясніцтва ў жылы фонд. Заяўнік падкрэсліў, што патрабуе рамонт у будынак цэнтра

народнай творчасці. Аляксандр Міхайлавіч адказаў, што кожны з пунктаў звароту будзе прапрацаваны і мужчыну дадуць адказ.

Напрыканцы сустрэчы да губернатара звярнуліся людзі, якія набылі ўчастак пад будаўніцтва ў мікрараёне Біццалёва. На момант набыцця зямельнага ўчастка ніякай інфраструктуры ў мікрараёне не было, пакуль заяўнікі чакалі лепшага, у верасні бягучага года ўжо выходзіць тэрмін будаўніцтва, і ўчастак могуць забраць. Мужчыны папрасілі кіраўніка вобласці дапамагчы падарожжы тэрмін, бо людзі плануецца ўжо заліваць фундамент і ўзводзіць сцены. Аляксандр Міхайлавіч даручыў камітэту па архітэктуры і будаўніцтве дэталёва разгледзець пытанне.

Падводзячы вынікі асабістага прыёму грамадзян, старшыня аблвыканкама падкрэсліў, што большасць праблем павінна вырашацца на месцах. «Калі кожны будзе выконваць сваю працу добра, пачынаючы

ад будоўлі, рамонт у і заканчваючы навадзённым парадку, — не будзе праблем. Але ёсць і пытанні, якія патрабуюць больш уважлівага разгляду з боку вышэйшых службовых асоб. Як правіла, суды заходзяць людзі, якія ўперліся альбо ў заканадаўчую сцяну, альбо так склаліся абставіны, што немагчыма вырашыць пытанне па-простаму. Тады даводзіцца прымаць неардынарныя рашэнні. Але каму трэба дапамагчы — мы дапамагаем», — заключыў Аляксандр Міхайлавіч.

На прамую тэлефонную лінію, якая адбылася ў іншы дзень, першым звярнуўся жыхар Віцебска, які падзякаваў кіраўніцтву вобласці і горада за тую вялікую работу, што апошнім часам праводзіцца па паляпшэнні сацыяльнай сферы. Аляксандр Субоцін, у сваю чаргу, падзякаваў за высокую ацэнку працы ўлады і агучыў мэту — зрабіць Віцебшчыну найлепшым рэгіёнам у Беларусі.

Пра сваю шматгадовую праблему кіраўніку вобласці распавялі віцябчане, якія пражываюць у шматкватэрных дамах № 116, 114, 108 па праспекце Фрунзэ. Дому № 116 не больш за 28 гадоў, але ён патрабуе дбайнай праверкі: працякае пасля вялікіх ападкаў, прамярзае ў халодную пару года, зніслася пакрыццё даху, у склепе пастаянна стаіць вада, пачынае асыпацца фундамент. Аляксандр Субоцін узв'язвае пытанне на кантроль і даручыў неадкладна правесці праверку стану будынка спецыялістам галоўнага ўпраўлення ЖКГ аблвыканкама.

Жыхарка Лукомля Чашніцкага раёна папрасіла не арганізоўваць базу па перапрацоўцы і сартаванні бытавых адходаў у аграгарадку, гэта пытанне вырашалася адразу

з мясцовымі ўладамі, а вось над станам дарог, на які заяўніца таксама звярнула ўвагу, яшчэ трэба прапрацаваць.

Жыхары вуліцы Праўды і Лакаматыўнай горада Віцебска распавялі, што не заўсёды ў іх кватэрах ёсць гарачая вада. У першым выпадку вада не даходзіць канкрэтна ў ванную, у другім ёсць праблемы з цеплаабменнікам. Работнікі водаканала пра гэта ведаюць, але пакуль выніку іх працы няма. У доме № 24 па вуліцы Міру цячэ ржавая вада.

«Агучаныя праблемы агалілі нашы недапрацоўкі. Нямаła зроблена на Віцебшчыне ў рамках выканання праграмы «Камфортнае жыллё і спрыяльнае асяроддзе», але ўсё роўна застаюцца нейкія недахопы. Пастараемся ў самыя кароткія тэрміны іх выправіць», — паабяцаў начальнік галоўнага ўпраўлення жыллёва-камунальнай гаспадаркі аблвыканкама Юрый Дзядзёла.

Чарговы заяўнік распавёў, што выхоўвае 10-гадовае дзіця з інваліднасцю і ў падзедзе ён дома па праспекце Чарняхоўскага жыццёва неабходны пандус. Раней сям'я ўжо звярталася да адпаведных службаў з гэтым пытаннем, але атрымала адказ, што ўладкаванне пандуса ў дадзеным выпадку не ўяўляецца магчымым. Па даручэнні Аляксандра Субоціна спецыялісты профільнага ведамства правядуць агляд пад'езда на бягучым тыдні.

Усяго на прамую лінію да кіраўніка Віцебшчыны звярнуліся 24 чалавекі з Віцебска, Паставаў, Полацка, Оршы, Сяню, Гарадка, Чашніцкага і Полацкага раёнаў. Пытанні датычыліся работы сферы ЖКГ, землеўладкавання, рамонт дарог, працаўладкавання.

Аляксандра ГВОЗДЗЕВА, фота аўтара.

ДА АДХОДАЎ — 3 НОВЫМ ПАДЫХОДАМ

Ствараецца 30 пляцовак, дзе адходы будуць перапрацоўвацца цалкам

НЕПАЗБЕЖНЫЯ ПРАДУКТЫ

Як выветлілі спецыялісты, найбольшая колькасць адходаў утвараецца ў Мінскай і Магілёўскай абласцях, а таксама ў сталіцы. Яны ўтвараюцца і назіпаваюцца ад усіх сектараў эканомікі і звычайна разглядаюцца як непазбежныя прадукты.

Як правіла, яны звязаны з недастатковацю тэхналагічных працасаў, нізкім тэрмінам службы тавараў, а таксама экалагічна цяжкім характарам спажывання, лічыць Кацярына Бацяян. У нашай краіне рэалізоўваецца эфектыўная палітыка ў галіне абыходжання з адходамі і штогод пераглядаюцца нарматыўна-прававыя акты. Гэтага патрабуюць і сектар прамысловай вытворчасці, які развіваецца, і сістэма ў галіне абыходжання з адходамі ў свеце, адзначае спецыяліст.

Дзякуючы дзяржаўнай эфектыўнай палітыцы абыходжання з адходамі ў Беларусі павялічваюцца колькасць аб'ектаў, якія прымаюць іх на аб'ектсходжванне, а таксама прадухіляюць трапленне таксічных адходаў у прыроднае асяроддзе.

Па рэгіёнах у стварэнні адходаў лідзіруе Мінская і Магілёўская вобласці, але больш за ўсіх працуе на сметнік горад Мінск, які штогод «выкідае» горы непатрэбных рэчаў, або каля 17% ад усіх адходаў краіны. «Што датычыцца структуры, то больш за 50% — гэта тавары мінеральнага паходжання, далей — расліннага і жывёльнага (20%), адходы ападкаў сцёкавых вод водападрыхтоўкі кацельна-цеплавой гаспадаркі (12%), медыцынскія (менш за 1%),» — адзначыла Кацярына Бацяян.

Варта адзначыць, што ў мінулым годзе аб'ём утварэння адходаў вытворчасці без уліку буйнатарнажных скарачэнняў на 3 мільёны тон у параўнанні з мінулымі перыядамі. «Гэта значыць, што ўсё больш адходаў у краіне трапляе ў гаспадарчы абарот. У нас больш

за тысячу юрыдычных асоб, на балансе якіх маюцца аб'екты па выкарыстанні адходаў — як уласных, так і тых, што прымаюцца ад іншых арганізацый для атрымання новага прадукту. Усяго ж у краіне зарэгістравана больш за 1,5 тысячы аб'ектаў, дзе вядзецца перапрацоўка тысячы найменшаў адходаў (пры 1,5 тысячы найменшаў, што ўтвараюцца),» — расказала Кацярына Бацяян.

Сёлета класіфікатар адходаў у Беларусі быў актуалізаваны. Паводле слоў спецыяліста, на сёння актуальнае і пытанне размяшчэння адходаў. У нашай краіне ёсць дастаткова вялікая колькасць санкцыянаваных месцаў размяшчэння розных адходаў, уключаючы плошчы 151 палігона камунальных адходаў, 12 прамысловых, 52 штаманазнапашальнікаў, а таксама 123 глеістых пляцовак, паліадавалаў. Каб вырашыць праблему шкоды, якую наносіць гэтыя аб'екты, рэалізоўваецца палітыка ў частцы стварэння рэгіянальных комплексаў па выкарыстанні, пахаванні і аб'ектсходжванні адходаў. Менавіта будаўніцтва такіх комплексаў дазволіць скараціць аб'екты доўгачасовага захоўвання адходаў і сканцэнтравіць магутнасці на рэгіянальных пунктах перапрацоўкі.

СМЕЦЕ У ДВА КАНТЭЙНЕРЫ

Пачаўся пілотны праект па зборы смецця ў трох раёнах сталіцы. Пра гэта расказала намеснік генеральнага дырэктара па добраўпарадкаванні, санітарным утрыманні жыллёвага фонду ГА «Мінская гарадская жыллёвая гаспадарка» Анастасія ВАРБАЎБА.

Адходы ў сталіцы збіраюцца кантэйнерным спосабам. У шматкватэрнай забудове збор другой часткі сыравіны ажыццяўляецца паводле схемы ў тры кантэйнеры (для паперы і кардону, шкла, пластыку), у прыватнай — у адзін кантэйнер аб'ёмам 20 літраў.

У Мінску прадпрыемствам «Рэмандзіс Мінск» рэалізоўваецца пілотны праект у Кастрычніцкім, Маскоўскім і Фрунзэнскім раёнах у частцы прымянення двухкантэйнернай сістэмы збору адходаў. Пілотны праект прадугледжвае збор цвёрдых камунальных адходаў у асобны кантэйнер чорнага колеру, а адходы ўпакоўкі і тары (шкло, папера, метал) збіраюцца ў асобны кантэйнер жоўтага колеру або з жоўтай накрыўкай.

«Характэрна, што эксперымент паказаў станоўчы вынік. Такая сістэма больш разумевалі людзям, і працэнт выбаркі павялічыўся да 30%. Таксама дадаткова ў якасці эксперыменту былі ўстаноўлены антывандалныя кантэйнеры для збору шкла аб'ёмам 3,2 кубічных метра, якія дазволілі знізіць выдаткі на сартаванне. Штогод са 100 кантэйнераў у гэтых раёнах збіраецца да 150 тон чыстай фракцыі шкла», — адзначыла Анастасія Вараб'ева.

Усе адходы раздзельнага збору, якія збіраюцца ў жылым сектары, потым везуць на сартаванне на спецыялізаваныя вытворчасці. Па выніках эксперыменту будзе прынята рашэнне аб рэалізацыі двухкантэйнернай схемы ў астатніх раёнах Мінска. Як адзначыла спецыяліст, летась працэнт выкарыстання адходаў у сталіцы склаў 38,7%.

ПАВЯЛІЧЫЦЬ МАГУТНАСЦІ СПЕЦЫЯЛЬНАГА ЗАВОДА

Намеснік гендырэктара нагадала, што ў Мінску ў раёне палігона «Трасцянецкі» працуе смеццесартавальны і смеццерапрацоўчы завод, куды і звозяцца бытавыя адходы. Таксама задзейнічаныя пяць сартавальных ліній на прадпрыемстве «Эжарэс» і адна сартавальная лінія на прадпрыемстве «Рэмандзіс Мінск».

Сёлета пачаты будаўнічыя работы па павялічэнні магутнасці завода. Будаўніцтва гэтага

аб'екта плануецца завяршыць да чэрвеня наступнага года і запусціць прадпрыемства на поўную магутнасць. Глобальная рэканструкцыя завода дазволіць павялічыць магутнасці завода да 600 тысяч тон у год. Усе адходы ў Мінску будуць накіроўвацца на гэты завод, адсартоўвацца другасныя матэрыяльныя рэсурсы. Таксама на заводзе будуць перапрацоўвацца буйнагабарытныя адходы і вырабляцца RDF-паліва ў аб'ёме 114 тысяч тон у год (refuse-derived fuel — паліва, атрыманае з адходаў), у першую чаргу для патрэб цэментнай галіны Беларусі. Пасля гэтага ўсё смецце, якое ўтвараецца Мінскам, будзе не складовацца на звалках, а перапрацоўвацца.

НЕ ХОЧАШ САРТАВАЦЬ — ПЛАЦІ

На жаль, не ўсе людзі ў нас яшчэ свядомыя. Але большасць грамадзян усё ж сартуе свае адходы перад тым, як іх выкідаць. Айчынае заканадаўства пранюхае падтуроўваць такіх людзей да належных экалагічных дзеянняў праз перакананне і пакаранне парушальнікаў. **Начальнік галоўнага ўпраўлення рэгулявання абыходжання з адходамі, біялагічнай і ландшафтнай разнастайнасці Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Вольга САЗОНАВА** паведаміла, што парушэнні заканадаўства ў сферы абыходжання з адходамі апісаны ў Кодэксе аб адміністрацыйных правапарушэннях. Напрыклад, для юрыдычных асоб штраф складае да 1000 базавых велічынь. Таксама прадугледжана пакаранне і для фізічных асоб. Іх можна прыняць да адказнасці, калі не забяспечаны раздзелны збор адходаў у выпадках, калі для гэтага створаны ўмовы. Калі, напрыклад, было зафіксавана, што ў кантэйнер для пластыку былі выкінуты змяшаныя адходы. За гэта можна атрымаць штраф да 30 базавых велічынь (1200 рублёў).

Сяргей КУРКАЧ.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Вернісаж

ПАРТРЭТЫ І ЛЁСЫ

Учора ў Палацы Незалежнасці адкрылася выстава вядомага жывапісца, Героя Працы Расіі, народнага мастака СССР Аляксандра ШЫЛАВА

Фота Яны ВАЛАСАЧ.

У экспазіцыі, якая адкрылася акурат у Дзень Расіі, прадстаўлены 33 жывапісныя творы майстра, якія адрозніваюцца глыбінёй псіхалагізму, жыццёвай дакладнасцю і ўнутранай праўдай характару. Асноўнае месца займаюць партрэты людзей з няпростым лёсам і жыццём: удзельнікаў Вяртальна Айчыннай вайны, свяшчэннаслужыцеляў, дзеячаў культуры, спорту і іншых. За іх плячымся — вопыт цэлага пакалення.

Першы намеснік міністра культуры Валерый ГРАМАДА, які прысутнічаў на адкрыцці, падзякаваў аўтару работ за ініцыятыву і рэалізацыю выставы, а таксама адзначыў, што беларусам выдалася цудоўная магчымасць

— пабачыць на свае вочы прафесійнае майстэрства Аляксандра Шылава спачатку ў Палацы Незалежнасці, а пасля яшчэ і ў Нацыянальным мастацкім музеі.

— Гэтая выстава выклікае шырокі грамадскі рэзананс і стане яр-

кай падзеяй у жыцці нашай краіны, — запэўніў Валерый Грамада.

Генеральнага дырэктар Нацыянальнага мастацкага музея Ганна КОНАНОВА адзначыла, што гэты выставачны праект, асоба аўтара і тэма ідэі, якія ўзнікаюць, сведчаць пра дружбу і моцную сувязь паміж народамі Беларусі і Расіі:

— Галерэя партрэтаў, якую мы назіраем сёння ў Палацы Неза-

лежнасці, — гэта моцнае творчае, мастацкае і сацыяльнае выказванне, — адзначае Ганна Конанова. — Ідэя і канцэпт ролі асобы ў гісторыі становяцца вельмі актуальнымі і ў вобразных, хто адлюстраваны ў работах аўтара, гэта асабліва заўважна. «Я вельмі ганаруся тым, што маю магчымасць выставіць свае работы ў Палацы Незалежнасці, — кажаў сам Аляксандр Шы-

лаў. — За гэта дзякую кіраўніцтву Беларусі, Прэзідэнту Аляксандру Лукашэнку».

Свае работы вядома мастак ужо цяпер падарыў дзяржаве, Расіі. Гэты грамадзянскі і патрыятычны ўчынак, дарэчы, з'яўляецца ўнікальным. Яго жыццё ў творчасці — прыклад для многіх, як трэба служыць Радзіме, людзям.

Яна ВАЛАСАЧ.

Фота Павла ГОРАД.

МЕЛОДЫ СЭРЦА — У МАЛАДЗЕЧНЕ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Арганізатары фестывалю — Міністэрства культуры, Мінскі аблвыканкам, Маладзечанскі райвыканкам, Белтэлерадыёкампанія, Нацыянальны акадэмічны канцэртны аркестр Беларусі імя М. Я. Фінберга — правялі маштабную падрыхтоўчую работу да фестывалю. Новаўвядзеннем сёлета будзе арганізацыя форуму з'яўлення сёлета пачатак яго мерапрыемстваў з 11 чэрвеня. Праходзяць прэзентацыі і сустрэчы з паэтамі ў працоўных калектывах раёна, канцэртныя праграмы. У першы дзень 13 чэрвеня на асноўных пляцоўках — гэта і цэнтральная плошча Маладзечна, і Цэнтральная раённая бібліятэка імя М. Багдановіча, Палац культуры, Музычны каледж імя Агінскага, пляцоўка каля кінатэатра «Радзіма» — арганізаваны канцэртныя праграмы творчых калектываў Мінскай вобласці, спектаклі, прэзентацыйныя кнігі, пленэры і майстар-класы. Шэраг цікавых мерапрыемстваў рыхтуе таксама Саюз пісьменнікаў Беларусі. Як раскажэ першы намеснік старшыні арганізацыі Алена СТЭЛЬМАХ, на фестывалі сёлета можна будзе знайсці святочны настрой і ў кампаніі беларускіх паэтаў:

— У складзе нашай дэлегацыі будуць мэтры, класікі сучаснай беларускай паэзіі — Міхась Пазнякоў, Навум Гальпярэвіч, Уладзімір Магзо. Сёлета мы робім асаблівы акцэнт на творчую моладзь. Нам вельмі хочацца, каб гучалі маладыя галасы, каб маладыя людзі бачылі запатрабаванасць жывога мастацкага слова.

Алена Стэльмах раскажэ, што ў першай частцы паэтычнага канцэрта «Пад сцягам Перамогі» можна будзе пачуць творы маладых аўтараў пра Вялікую Айчынную вайну, а ў другой частцы выступяць пераможцы конкурсу імя Міколы Мятліцкага. Акрамя гэтага, варта завітаць на сустрэчу з беларускімі літаратарамі ў паэтычным аўтобусе...

Традыцыйна на сцэне Амфітэатра Маладзечна 14 чэрвеня адбудзецца ўрачыстае адкрыццё XXIII Нацыянальнага фестывалю беларускай песні і паэзіі. Жыхары і гошці горада ўбачаць гала-канцэрт «Мелодыі сэрца» ад рэжысёра Ніны Асіпавай. Ён пройдзе ў суправаджэнні аркестра імя Фінберга. Канцэпцыя канцэрта прадугледжвае так званыя падарожжа па фестывалі праз выкананне найлепшых яго песень, якія сталі беларускімі шлягерамі. Неад'емнай часткай творчасці форуму з'яўляецца і

Нацыянальны конкурс маладых выканаўцаў беларускай эстраднай песні. Творчае спаборніцтва не толькі папулярнае творчасць сучасных беларускіх паэтаў, кампазітараў, але і дае магчымасць выявіць новыя імёны маладых талентаў у галіне эстраднага выканання. Заключны рэспубліканскі этап конкурсу (II і III туры) пройдзе 15 чэрвеня ў Палацы культуры Маладзечна. Удзел возьме 21 канкурсант з усіх абласцей і горада Мінска. Напярэдадні 14 чэрвеня ў 17.00 у Палацы культуры адбудзецца знаёмства з канкурсантамі ў інтэрактыўнай форме, а таксама яны выягнуць свае парадкавыя нумары для выступленняў. Пераможца традыцыйна стане ўладальнікам Гран-пры і спецыяльнага прызга Уладзіміра Мулявіна «Хрустальная гітара». Узнагароджанне лаўрэатаў адбудзецца напярэдадні гала-канцэрта закрыцця 15 чэрвеня на сцэне амфітэатра.

Канцэрт закрыцця фестывалю «Разам пра каханне», які рыхтуе Міёра Гвоздзевы, у сваёй канцэпцыі прадугледжвае дуэтнае выкананне зямельных і любімых песень беларускімі артыстамі і творчай моладдзю. Акрамя асноўных мерапрыемстваў, фестывальна праграма прапануе глядачам і ўдзельнікам свята вялікую колькасць ме-

рапрыемстваў на сцэнічных і канцэртных пляцоўках горада і раёна.

Так, у дзіцячым парку свай наведвальнікаў будзе чакаць літаратурна-музычны праграмы, куды завітаць можна ўсёй сям'ёй. Другі год гасцей фестывалю будзе чакаць кіно пад адкрытым небам. Сёлета прыхільнікі беларускага кіно змогуць паглядзець кінастужку «Ліст чакання» Аляксандра Яфрэмава. Вечарам арганізатары закрываць для моладзі будзе праглядаць дыскатэка ў суправаджэнні кавер-бэнда «Cosa nostra».

— Кожны год Нацыянальны фестываль беларускай песні і паэзіі мае свае асаблівае. І сёлета мы не маглі ў яго мерапрыемствах і іх змесце абысці дзве галоўныя тэмы — Год якасці і 80-годдзе вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, — зазначыла начальнік галоўнага ўпраўлення культуры Мінскага аблвыканкама Алена ШАХОЎЦКА. — Таму наша задача як арганізатараў заключаецца ў тым, каб глядачы розных узростаў знайшлі сабе лакацыі па душы. Для гэтага рыхтуюцца літаратурныя і музычныя мерапрыемствы, прадугледжаныя як выступленні прафесійных артыстаў, так і аматарскіх калектываў і нашых маладых выканаўцаў.

Алена ДРАПКО.

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Глабальныя выдаткі на «чыстую» энергетыку ўзрастаць да \$2 трлн

Глабальныя выдаткі на тэхналогіі ды інфраструктуру «чыстай» энергетыкі павінны сёлета дасягнуць 2 трыльёнаў долараў, нягледзячы на тое, што больш высокія выдаткі на фінансаванне перашкаджаюць новым праектам, асабліва ў краінах з эканомікай, якая фарміруецца і развіваецца, прагназуе Міжнароднае энергетычнае агенцтва (МЭА). Гэтыя сродкі будуць накіраваны на развіццё ў такіх сферах, як аднаўляльныя крыніцы энергіі, электрамабіль, атамная энергетыка, паліва з нізкім узроўнем выкідаў, сістэмы размеркавання і назапашвання электраэнергіі, адзначаецца ў справаздачы МЭА. Чакаецца, што ўкладанні ў «чыстую» энергетыку і энергасеткі ўпершыню перавысяць суму, якая будзе выдаткавана на выкапнёвыя віды паліва.

Больш за тысячу японскіх кампаній заявілі аб банкруцтве

Колькасць збанкрутавалых кампаній у Японіі ў маі ўзрасталася да самага высокага ўзроўню з 2012 года, паведамляе тэлеканал NHK. Паводле звестак даследчай фірмы Teikoku Databank, у мінулым месяцы 1016 японскіх кампаній заявілі аб банкруцтве. Гэта на 46 працэнтаў больш, чым у маі мінулага года. Пры гэтым колькасць банкруцтваў у транспартнай галіне павялічылася больш як удвая, а колькасць збанкрутавалых рэстаранаў і бараў узрасла на чверць. Адзначаецца, што банкруцтвы адбываюцца на фоне таго, што звязана з пандэміяй каранавіруса дзяржаўная падтрымка прадпрыемстваў, якія адчуваюць цяжкасці, падыходзіць да канца. Акрамя таго, многія кампаніі сутыкаюцца з недахопам працоўнай сілы. Ціск таксама аказвае рост цен, паколькі дэвальвацыя ены прывяла да росту кошту сыравіны і энергіі.

Сітуацыя з харчаваннем можа пагоршыцца яшчэ ў 17 краінах

Аб гэтым заявіў дырэктар аддзялення Харчовай і сельскагаспадарчай арганізацыі ААН (Food and Agriculture Organization, FAO) па сувязях з РФ Алег Каблякоў, паведаміла РІА «Новости». «Ёсць дакумент па колькасці галадаючых, які выдаецца сумесна з Суусветнай харчовай праграмай, аб так званых гарачых пунктах голаду», — паведамляе Алег Каблякоў. Ён адзначае, што сярод іх традыцыйна — Емен, Судан, Паўднёвы Судан, сектар Газа і шэраг іншых афрыканскіх краін, якія закрануты ўзброенымі канфліктамі, негатывнымі наступствамі змены клімату, стыхійнымі бедствамі. Як вядома, Харчовай і сельскагаспадарчай арганізацыі ААН з'яўляецца міжрадавай міжнароднай арганізацыяй, якая займаецца пытаннем харчовых рэсурсаў і развіцця сельскай гаспадаркі розных краін. FAO адыгрывае вядучую ролю ў міжнароднай дзейнасці, накіраванай на барацьбу з голадам.

Многае ў нашым жыцці адбываецца не проста так. Патрэбныя пытанні і адказы на іх Сусвет падказвае своечасова. Вось днямі вярталіся з сям'ёй з вандроўкі, і сын спытаў у мяне: «Мама, каго ты любіш больш — мяне, сябе ці тату?» — «Вядома, сябе», — адказала я і абняла Сымона, які, відавочна, чакаў пачуць іншы адказ... Бо «ўменне любіць іншых людзей і клапаціцца пра іх знаходзіцца ў прамой залежнасці ад умення любіць сябе і клапаціцца пра сябе». Гэты адказ на сынава пытанне я атрымала нейкім чароўным чынам літаральна праз некалькі дзён — праз паштоўку, якую падарыла мне пасля сеансу масажу былая аднагрупніца.

Самая галоўная задача жанчыны, пераканана знаёмая псіхолаг і шматдзетная маці Марына Мыслівец, — нястомна клапаціцца аб сваім шчасці, штодня рабіць сябе напоўненай і радаснай. Не варта чакаць гэтага ад мужчын, ад дзяцей, ад сяброў і знаёмых. Гэта выключна наша жаночая адказнасць. Кожны дзень трэба прыдумваць штосьці новае для свайго шчасця, рабіць для сябе маленькія і вялікія радасці, укладваць у сябе грошы і час! Так, быць шчаслівай — гэта праца, і часам яна бывае вельмі нялёгкай. Здраваецца, мы паглыбляемся ў сум, і нам хочацца, каб хтосьці прыйшоў і зрабіў нас шчаслівымі. Але менавіта гэта думка вельмі часта становіцца праблемай. Тут якраз да месца згадалася прытка «Урок матылька». Пра тое, як чалавек заўважыў, што ў кокане з'явілася маленькая шчылінка. Ён, як зачараваны, стаў і назіраў, як скрозь яе спрабуе вылезці матылёк. У нейкі момант мужчына вырашыў зрабіць «добраю справу» і даламагчы малечы. Узяў ножык і разрэзаў кокан. І матылёк імгненна вылез са свайго часовага домка. Але яго цельца было настолькі слабым, што празрыстыя крыльцы амаль зусім не рухаліся. У выніку ўсё сваё астатняе жыццё бедны матылёк правёў на зямлі. Паляцець ён так і не змог... Сама прырода прымушае вусеня з цяжкасцю пакідаць кокан, каб потым ператварыцца ў матылька і, загартаваўшыся, свабодна лётаць. Так і нам, людзям, цяжкасці часам проста неабходныя. Пераадолюючы іх, мы становімся шчаслівымі. І ў нас вырастаюць крылы.

«Менавіта тыя жанчыны, якія ўмеюць быць шчаслівымі без чыёйсьці дапамогі, могуць пабудоваць шчаслівыя адносіны, дасягнуць вялікіх вышын у любых пачынаннях, вырасіць здаровых дзяцей, бо іх шчасце забяспечвае энергіяй усю сям'ю. Шчаслівая жанчына — крыніца шчасця многіх людзей», — лічыць псіхолаг Юлія Судаківа.

Але каб навучыцца быць шчаслівай, спачатку трэба палюбіць сябе. Марына Таргакава ў кнізе «Шлях жанчыны» ўмоўна падзяляе любоў да сябе на тры часткі. «Калі я сябе ў большай ступені асацірую з целам, то «палюбіць сябе» — гэта схадзіць на масаж, касметыку сабе купіць, ну, укладку зрабіць. Гэта адзін варыянт і гэта нармальна. Калі я лічу, што «я» — гэта мой розум, настрой, пачуцці, перажыванні, то «палюбіць сябе» — знаходзіць нейкія вельмі цікавыя ідэі, гармонію... А палюбіць сябе як душу — гэта значыць заняць сябе служэннем Богу, прысвячаць час малітве, Свяшчэнным Пісанням, зносінам з духоўнымі людзьмі... Калі нейкая адна частка правісае, жанчына, як правіла, будзе адчуваць унутры незадаволенасць. Таму, каб цалкам раскрыць свой жаночы патэнцыял, трэба навучыцца любіць сябе на ўсіх узроўнях, усю-ўсю сваю сутнасць, і ў цэнтры гэтай сутнасці — душа».

А яшчэ для поўнага шчасця, мне здаецца, вельмі важна культываваць у сабе пачуццё ўдзячнасці. Днямі сяброўка падвезла мяне на машыне ў цэнтр горада. І ўсю дарогу яна ўслых наракала на іншых кіроўцаў, якія позна паказалі паварот, не так прыпаркаваліся... І я злавіла сябе на думцы, што, абурваючыся, больш шчаслівай Верачка не становіцца...

У кнізе Алены Трыяндафілавай, выкладчыцы псіхалогіі, жонкі праваслаўнага святара, «Тайна благодарения» ёсць адна гісторыя пра жанчыну, якая зайздросціла сваёй сяброўцы. Маўляў, у яе багаты муж, дыхтоўны дом, рэгулярныя паездкі на мора. Яна злавалася на свайго сужэнца, які не стаў бізнесменам, на сваё, як ёй падавалася, нецікавае жыццё. Калі ж, нарэшце, усвядоміла, што зайздрасць разбурае яе — пачала дзякаваць Богу за тое, ШТО ён даў яе сяброўцы... Паступова прыйшло новае разуменне: яна згадала грахі свайго юнацтва і пачала дзякаваць Богу за ўсё яго міласці, у тым ліку і да сябе.

...Некалькі гадоў таму я па прыкладзе сяброўкі пачала кожны вечар, кладучыся спаць, пракручваць у памяці дзень: па круцінках збірала радасныя моманты, якія ў ім здараліся, і ў думках дзякавала за іх Богу. А нядаўна па парадзе любімай блогеркі Вольгі завяла дзённік удзячнасці: запісаваў туды вялікія і маленькія цуды кожнага дня, каб зафіксаваць іх больш трывала і мець магчымасць у складаных моманты перачытаць. І, ведаючы, кожны раз, калі перачытаю, шчыра і з удзячнасцю здзіўляюся: «Божа, якая я усё ж шчаслівая!»

Надзея ДРЫНДРОЖЫК.

Ірына ВАРФАЛАМЕЕВА:

Тыя, хто побач

«ЗА ЎСЁ ЎДЗЯЧНА МАМЕ!»

«У аснове поспеху ляжаць правалы і памылкі, — гаворыць наша героіня. — Без гэтага не будзе выніку». Мала хто ведае, які складаны шлях трэба пераадолець, каб выступаць на галоўнай сцэне краіны. І наколькі для творцы важная падтрымка сям'і. Для Ірыны такая падтрымка — матуля, якая расціла дачку адна. Пра месца сілы, погляд на сямейныя традыцыі і шлях да прафесіі — у нашай размове з лаўрэатам міжнародных конкурсаў, балерынай Вялікага тэатра оперы і балета Беларусі Ірынай Варфаламеевай.

«УСЁ, ЧАГО ДАСЯГНУЛА, — МАТУЛІНА ЗАСЛУГА»

— Мая маці — цудоўны чалавек. Родам з Крычава. Бацька загінуў, калі я была зусім маленькай. Яго радзіма — Алтайскі край, — пачынае размову Ірына. — У матулі, Таццяны Аляксееўны, тры вышэйшыя адукацыі. Па першай яна інжынер, па другой — эканаміст, і трэцяя адукацыя — выкладчык. Працуе ў Беларускам дзяржаўным аграрна-тэхнічным універсітэце на кафедры трактароў і аўтамабіляў. У нашай сям'і ніхто не быў звязаны з творчасцю. Усе інжынеры, матэматыкі, будаўнікі. Толькі мяне неяк занесла ў творчую прафесію (смяецца).

(Заканчэнне на 5-й стар. «СГ».)

На думку парламентарыя

Ірына ДАЎГАЛА:

«Сям'я для беларусаў застаецца найвышэйшай каштоўнасцю»

Намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па правах чалавека, нацыянальных адносінах і сродках масавай інфармацыі Ірына Даўгала — пра сваю грамадскую дзейнасць, нацыянальную ідэю і сустрэчы з моладдзю.

— **Ірына Віктараўна, перш за ўсё, віншую вас з выбраннем старшыні пярвічнай арганізацыі Рэспубліканскага грамадскага аб'яднання «Белая Русь» Палаты прадстаўнікоў, якое адбылося непасрэдна перад нашай з вамі сустрэчай.**

— Дзякуй. Сапраўды, перажываю эмацыянальны ўсплёск, паколькі падзея, пра якую вы кажаце, мае каласальную ступень адказнасці. Я ўдзячна сваім калегам і Старшніні Палаты прадстаўнікоў, які прапанаваў маю кандыдатуру, за аказаны давер. А цяпер пачынаецца самае склада-

нае — гэты давер апраўдаць. Больш за тое — уносіць крэатыўна ідэі. Але ідэі без увасаблення — нішто. Таму — ідэі, увасабленне і вынік. І, напэўна,

здавальненне. Тады праца прынясе асалоду.

— **А з чаго пачынаеце?**

— Улічваючы, што была старшнёй пярвічнай арганізацыі Палаты прадстаўнікоў у мінулым скліканні, мяркую выкарыстоўваць найлепшае з напрацаванага вопыту.

Дзейнасць «Белай Русі» накіравана на захаванне канстытуцыйнага ладу, падтрымку дзеючай улады, патрыятычнае выхаванне і прасоўванне дзяржаўных ідэяў.

Кожны год у нашай краіне прысвечаны пэўнай тэматыцы. Сёмае скліканне Палаты прадстаўнікоў пачынала сваю работу ў перыяд трылогіі малой радзімы. Мы тады арганізавалі фотавыстаўку «Любае месца малой радзімы парламентарыя». Кожны дэпутат, незалежна ад таго, з'яўляецца ён членам «Белай Русі» або не, выставіў сваю фотаробату. Дзіўна, наколькі яны былі розныя!

(Заканчэнне на 2-й стар. «СГ».)

«Сям'я для беларусаў застаецца найвышэйшай каштоўнасцю»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «СГ».)

— Якое фота было ваша?

— Дом маіх бабулі і дзядулі. Там ужо нікога няма. Гэта ў Рэчыцкім раёне Гомельскай вобласці, там жылі бацькі майго таты. Бабуля з дзядулем разам пражылі 66 гадоў і перадалі нам у спадчыну самую галоўную каштоўнасць — вернасць таму, з кім звязана тваё жыццё. Мы з мужам

найлепшае — беларускае!». Год якасці — гэта не толькі пра якасную прадукцыю, якую выпускаюць нашы прадпрыемствы. Гэта і пра якасць нашых адносін да працы, і пра якасць нашага жыцця... Не трэба бльтаць з узроўнем жыцця. Заробку ніколі і нікому не будзе дастаткова. Памятаеце дзялог Антылопы і Раджы з савецкага мультфільма «Залатая антылопа»? «Колькі табе трэба зола-

дзяржаўнай улады ў 1992 годзе, адразу пасля развалу Саюза. У розных іпастасях брала ўдзел ва ўсіх выбарчых кампаніях суверэннай Беларусі. І ўвесь мой асабісты, такі немалы, вопыт пацвярджае выказванне: моцная сям'я — моцная дзяржава.

Сям'я закладвае ў чалавеку мараль, здольнасць спраўляцца з выпрабаваннямі, патэнцыял для развіцця, яна навучае любо-

уп'ўнена, што самая вялікая пагроза для бяспекі дзяржавы — гэта вымыванне сямейных каштоўнасцяў. Гэта адбываецца спаквалі. Цяпер не трэба ствараць для гэтага нейкія арганізацыі. Дастаткова сучасных тэхналогій. Чалавек сёння прачынаецца і першай справай мацае каля падушкі смартфон, з якім некалькі гадзін таму засынаў. Дзякуючы сацыяльным сеткам пра кожнага з нас усё вядома: дзе гуляем, што ядзім, з кім сустракаемся, што купляем, чым цікавімся...

Я ўвогуле лічу, што калі чалавек выкладае сваё асабістае жыццё, да дробязяў, на ўсеагульны агляд, гэта сведчыць пра пэўную дэградацыю асобы. На гэты конт у мяне неяк атрымалася спрэчка з дзяўчынай у маладзёжнай аўдыторыі. Яна кажа: «Мая старонка ў сацыяльнай

Чалавек так уладкаваны, што ён заўсёды хоча больш. А як важна ўмець радавацца таму, што маеш. Нават калі гэта проста сонца ў небе.

— На сустрэчах з моладдзю вы абмяркоўваеце не толькі сямейныя каштоўнасці, небяспеку залежнасці ад сучасных гаджэтаў, але і галоўныя палітычныя працэсы — як глабальныя, так і ўнутраныя. Што кажаце, калі размова заходзіць пра Усебеларускі народны сход?

— З моладдзю вельмі важна размаўляць жывой мовай. Кажу пра тое, з чаго усё пачалося. У 1996 годзе Прэзідэнт прапанаваў спытаць меркаванне народа падчас сур'ёзнага крызісу. Ад пераадолення гэтага крызісу залежала будучыня краіны. Пытанне стаяла пра ўласнасць на зямлю, пра прыватызаванне ключавых прадпрыемстваў нашай эканомікі. УНС вынес гэтыя пытанні на рэферэндум і тым самым выканаў важную ролю стабілізатара гра-

Сям'я — гэта месца, дзе чалавека заўсёды чакаюць, дзе ён надзвычай патрэбны, дзе яго цэнзя і прымаюць любімым, стомленым, пакрыўджаным, вясёлым...

«Дыялог з моладдзю... Што можа быць лепш...?!»
Фота і цытата з тэлеграм-канала «Ірына Довгало. За достойную жыццё!»

адзначылі 35-годдзе сумеснага жыцця, мой сын жыве ў шлябе восем гадоў... Я шаную і ганарую такой спадчынай.

Тая фотавыстава атрымалася вельмі душэўнай. Сапраўдны клубнічны і агурковы рай паказала брэсцкая дэлегацыя. Я ўвучыла ягды проста неверагодных памераў. Шматдзетны дэпутат з Віцебшчыны прадставіў фатаграфію сваёй сям'і падчас веларабату «За Беларусь!», ён патлумачыў: месца, дзе яны ўсе разам, і ёсць для яго любяе. Цікава было глядзець на фотапартрэты старых бацькоў.

І зноў я лавіла сябе на думцы: наколькі моцныя ў нас карані, а значыць, наколькі жыццядзейнае наша нацыянальнае дрэва. Сям'я для беларусаў застаецца найвышэйшай каштоўнасцю. Важна, каб так было і для будучых пакаленняў.

Я сваю ўнучку ваю па памятных мясцінах краіны — мы былі з ёй у Хатыні, на Партызанскай крыніцы пад Гомелем, збіраемся на Алу... Яшчэ раскажваю ёй пра яе прадзедаў. Мой дзед па лініі маці, Павел Васільевіч Хацько, ваяваў у партызанскім атрадзе ў Лепельскім раёне Віцебскай вобласці. У Лепельскім краязнаўчым музеі ёсць яго фатаграфія, а ў Музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны ў электронным банку партызанскага руху мы з сястрой знайшлі яго ўзнагародныя лісты. Пра некаторыя яго ўзнагароды мы нават не ведалі.

— На што натхняе Год якасці?
— Гэта стане прадметам абмеркавання Савета, які быў выбраны. У мяне ёсць пэўныя думкі. Круціцца ў галаве назва праекта: «Усё

та?» — «Э-э-э... шмат!» — «А калі яго будзе занадта шмат?» — «Не-разумная жывёла! Золата не можа быць занадта шмат!»

Я прытрымліваюся прынцыпу: шчаслівы не той, у каго ўсяго шмат, а той, каму ўсяго хапае. Чалавек так уладкаваны, што ён заўсёды хоча больш. А як важна ўмець радавацца таму, што маеш. Нават калі гэта проста сонца ў небе.

Бабуля з дзядулем разам пражылі 66 гадоў і перадалі нам у спадчыну самую галоўную каштоўнасць — вернасць таму, з кім звязана тваё жыццё.

А пачнём, напэўна, з мітынгурэкрэіема 22 чэрвеня. Тры гады таму перад уваходам у Авальную залу былі размешчаны мемарыяльныя дошкі з імёнамі 94 дэпутатаў Вярхоўнага Савета БССР першага склікання, якія загінулі і прапалі без вестак у гады Вялікай Айчыннай вайны. Першыя беларускія парламентарыі з гонарам выканалі свой абавязак перад Радзімай. Нам застаецца захаваць пра іх памяць для маладога пакалення.

— На пачатку размовы вы згадалі пра каштоўнасць сям'і. Гэтай тэме быў прысвечаны і адзін з апошніх пастоў у вашым тэлеграм-канале. Вы выказалі думку: ці не зробіць культам ідэю нацыянальнай ідэі Беларусі?

— Я заўсёды пра гэта думаю. Прышла працаваць у органы

ві, самаахвярнасці, культуры. Але самае галоўнае ў сям'і — нараджэнне дзяцей. Нездарма дэмаграфічны складнік закладзены ў Канцэпцыю нацыянальнай бяспекі. Шматдзетныя сем'і павінны стаць нормай. Без прыросту насельніцтва немагчымы росквіт нацыі.

Пра тое, што жыць у краіне добра, сведчаць дзве прыкметы — будаўніцтва новых дамоў і цяжарныя жанчыны на вуліцы. У Беларусі шмат робіцца для падтрымкі сям'і. Мала дзе ёсць такі працяглы водпуск па доглядзе дзіцяці, як у нас. Грашовая дапамога, льготныя жыллёвыя крыдты, ахова здароўя і адкацыя... Дзяржава стварыла і даваля да ладу механізм па сацыяльнай абароне сваіх грамадзян, які сёння мадэрнізуецца і ўдасканальваецца па ўсіх кірунках.

На мінулым тыдні Прэзідэнт нашай краіны наведаў Манголію і расійскі Іркуцк. Падчас гэтых візітаў ён, як заўсёды, вырашаў вельмі разнапланавыя пытанні, але ўсе яны накіраваны на дабрабыт беларусаў. Разам з тым важна памятаць, што сям'я — гэта не толькі пра матэрыяльнае. Сям'я — гэта месца, дзе чалавек заўсёды чакаюць, дзе ён надзвычай патрэбны, дзе яго цэнзя і прымаюць любімым, стомленым, пакрыўджаным, вясёлым... Такім, які ён ёсць. Гэта першы соцыум, у якім аказваецца дзіця, калі з'яўляецца на свет.

сетцы — што хачу, тое і пішу там». Чакайце, але калі ваша старонка даступная ўсім, то гэта ўжо публічнае выказванне. І ці варта выстаўляць на ўсеагульны агляд тое, што павінна заставацца ўнутры міжасобных адносін, сям'і, дома? Усе свае перажыванні? Мы аддаём сваё жыццё не проста на публіку, але і на публічны кантроль, абмеркаванне і асуджэнне. У выніку ў нас для саміх сябе нічога не застаецца.

Уп'ўнена, што самая вялікая пагроза для бяспекі дзяржавы — гэта вымыванне сямейных каштоўнасцяў.

Паглядзіце, мы перасталі ствараць сямейныя фотаальбомы (за тое ўсё, што з намі адбываецца, як на далоні, у стужцы «Інстаграм»), усё радзей збіраемся за агульным сталом... Узрост людзей, якія ствараюць сям'ю, павышаецца. Сучасная моладзь лічыць, што спатчыну трэба дасягнуць пэўных вынікаў у кар'еры, фінансавай незалежнасці, пабачыць свет, набыць асобнае жыллё... А жыццё ідзе. І для нараджэння дзяцей у ім застаецца ўсё менш месца і часу.

мадства, вызначыў выбар шляху яго развіцця. Менавіта УНС садзейнічала захаванню АПК Беларусі, што пазней дазволіла нам вытрымаць санкцыйны ціск, гарантаваць харчовую бяспеку краіны. Гэта датычыцца і атамнай энергетыкі. Мы сёння бачым, наколькі мудрым, узаважаным для перспектывы было рашэнне Прэзідэнта аб скліканні Усебеларускага народнага сходу і вызначэнні яго ролі. Сход вызначаў фарватар і адначасова выступаў лакаматывам руху грамадства. Сёння гэта найвышэйшы орган народаўладдзя. УНС дэманструе сімбіёз і ўзаемадапаўняльнасць дзяржаўных органаў улады і народа. Пра ўсё гэта кажу моладзі, прапаноўваю змадэляваць сітуацыю, калі б у нас не развівалася сельская гаспадарка... Кажу пра тое, што малако на дрэвах не расце. Што чуды людзі ствараюць самі. Што нам сёння ўжо не важна, які па ліку пакет санкцый супраць Беларусі прымаецца.

А завяршаю гутарку традыцыйна пажаданнем любові — да сям'і, да сваёй справы і да Беларусі. Бо лепш за Беларусь — толькі Беларусь.

— Дзякую!
Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.
ЗВЯЗДА

ІНКЛЮЗИЯ ДЛЯ «СКАЛІЁЗНІКА»

ПРА тое, што ў дачкі праблемы з постаццю, бацькі даведліся, калі ёй было ўсяго 10 гадоў. Але вырашылі, што неяк абдызца. Ды і ў спецыялізаваную школу не хацелі аддаваць. Дзяўчынка здольная, гімназістка, год страціць — і кар'ера потым можа не адбыцца... У наступны раз, калі доктар паказаў дзяўчынку здымкі яе скрыўленага пазваночніка, яна з жахам выбегла з кабінета. Трэба было яшчэ тады памяняць свой лад жыцця, прыслухацца да рэкамендацый спецыяліста. Але чамусьці цягнулі час. І толькі калі ў 28 гадоў прыгажуня ператварылася ў гарбунню, сам я гатова была аддаць любыя грошы за аперацыю. Урачы ў адказ толькі рукамі разводзілі: дэфармацыя закранула ўжо не толькі пазваночнік, але і ўнутраныя органы... Гісторыя, дарэчы, цалкам з жыцця. Рэнтгенаўскія здымкі пазваночніка гэтай дзяўчыны знаходзяцца ў медкабінеце Магілёўскай санаторнай школы-інтэрната для дзяцей, хворых на скаліёз.

Дзівочая хвароба

Скаліёз — хвароба каварная і бязлігасная. Здольная за кароткі час ператварыць знешне здаровага чалавека ў інваліда. Сучасныя ўмовы жыцця — маларухомасць, завясанне ў інтэрнэце, а яшчэ акселерацыя, калі мышцы не пачынаюць за пазваночнікам і ён пачынае дэфармавацца — вельмі садзейнічаюць разбурэнню арганізма. Санаторныя школы для хворых на скаліёз — а іх у краіне ўсяго пяць — даюць магчымасць запавольваць гэты працэс, дапамагаць дасягнуць рэмісіі.

Часцей за ўсё на скаліёз пакутуюць дзяўчынкі, — расказвае дырэктар Магілёўскай санаторнай школы-інтэрната для дзяцей, хворых на скаліёз, Яўген РУДАКОЎСКІ. — Па статыстыцы, на пяць прадстаўніц жаночага полу прыходзіць толькі адзін прадстаўнік мужчынскага. Для дзяўчыны скаліёз — гэта, лічы, катастрофа. Вельмі вялікая рызыка пазбавіцца радасці мацярынства. Хвароба можа прывяціцца, калі яна была ў гагосыці з бацькоў або калі сын або дачка пакутуюць на плоскаступнёвасць. Бывае, што скаліёз правакуе вялікі спорт. За 15 гадоў сваёй работы тут я ўсякіх дзяцей пабачыў.

У Магілёўскай санаторнай школе-інтэрнаце могуць праходзіць навучанне максімум 135 чалавек. Сёлета было 114 выпускнікоў. Але спецыялісты кажуць, што ў сённяшніх дзяцей скаліёз ледзь ці не ў кожнага другога. Некаторыя пра гэта нават і не здагадваюцца, бо на першапачатковым этапе хваробы не відаць. Ёсць і іншая катэгорыя пацыентаў. Гэта дзеці, якіх бацькі шкадуюць, не лічаць патрэбным ад-

крыцця. Ёй пашчасціла, з дапамогай Магілёўскага аблвыканкама ў будынках устаноў быў зроблены рамонт. Тут таксама з падзякай успамінаюць дабрачынную арганізацыю з Паўночнай Германіі, дзякуючы якой у школе абнавілася мэбля, а ў 2010 годзе нават з'явіўся аўтобус, якім тут карыстаюцца па сёння. Цяпер асноўныя спонсары ўстановы — Магілёўскія аблгас і друкарня імя С. Собалева. З іх дапамогай істотна абнавілі мэблю і часткова — кушэткі ў вучэбных класах. Сёлета галоўнае ўпраўленне па адукацыі Магілёўскага аблвыканкама прыступіла да распрацоўкі ПКД на замену дахаў двух карпусоў.

Школа працуе па той жа агульнаадукацыйнай праграме, што і іншыя, і экзамены яе вучні здаюць, як і ўсе. Штогод ляжы атрымліваюць дыпламы на алімпіядах. Восць толькі ўмовы іншыя. Першага верасня суды прыязджаюць дзеці, у тым ліку і з Віцебшчыны, дзе такой школы няма, і для іх пачынаецца зусім іншае жыццё. На ложках — шчыты, цвёрдыя матрацы, няма падушак. У класах часткова — парты, часткова — кушэткі, на якіх 40 хвілін трэба ляжаць тварам уніз і паспяваць запісваць за настаўнікам. З непрывычкі гэта вельмі цяжка. Таму і ўрокі не па 45 хвілін, а па 40 з пяціхвіліннай фізразмінкай у сярэдзіне.

— Адаптацыя складаная, асабліва цяжка ў першыя два месяцы, — не хавае праўду пра спартанскія ўмовы жыцця дырэктар. — Але што рабіць? Скаліёз — гэта хвароба, і суды дзяцей накіроўваюць па паказаннях УКК, які і вызначае ступень скаліёзу. Раней

Дырэктар Яўген РУДАКОЎСКІ: «Новыя кушэткі больш зручныя ў параўнанні са старымі».

не ўсякія практыкаванні можна выконваць. Напрыклад, падцягванне, скокі, скручванні нельга. Да яшчэ большай дэфармацыі могуць прывесці скокі на батuce або язда на скейце. Цяпер у школе-інтэрнаце практыкуюцца стральба з лука. Яўген Рудакоўскі з гонарам кажа, што яны некалькі гадоў таму вывучылі расійскі вопыт па лячэнні скаліёзу з дапамогай стральбы з лука і напісалі праект «Яблычка». Пад яго былі выдзелены грошы, і школа змагла адкрыць залу адаптыўнай стральбы з лука. Стральба дапамагае пры лячэнні грудзінна-паясничнага скаліёзу 2-3-й ступені. Дзеці займаюцца строга пад наглядам прафесійных трэнеру вольна ўжо два гады. Вельмі эфектыўнае пры скаліёзе плаванне. Але і тут трэба ведаць, якія практыкаванні выконваць і як пры гэтым дычаць.

Паміж гарэстам і «ляжанкай»

Да кабінета ўрача-артпеда Валерыя Андаралы — чарга на кансультацыю.

На прыёме — юная пацыентка з маці. Жанчына расказвае, што пра хваробу даведліся, калі пазваночнік дачкі скрыўсіўся на 20 градусаў. Выратавала свечасовае гарэстнае лячэнне. Некаторы час дзяўчына вучылася ў санаторнай школе-інтэрнаце, потым вярнулася дамоў, але засталася пад наглядам урача. Цяпер у яе, як адзначае спецыяліст, карэкцыя добрая.

— За апошнія дзесяцігоддзі хвароба стала вельмі прагрэсываць у свеце, — перасцерагае Валерыя Фёдаравіч. — Прыкметы пачатку скаліёзу могуць прывяціцца ўжо ў 5-6 гадоў. Трэба звяртаць увагу на суднаснасьць лапатак свайго сына або дачкі. Калі нешта не спадабалася, лепш падзяліцца сваімі падазрэннямі з артпедам.

У калідоры знаёмімся з Евай. Яна таксама была выхаванка санаторнай школы-інтэрната. Вучылася тут чатыры гады таму. Прыехала з маці на прыём да ўрача, каб пераканацца, што ўсё добра, і выпісаць новы гарэст з улікам росту. Ева носіць гэту рэч з 6 класа і будзе карыстацца ёю, пакуль пазваночнік не пачае павольна вяртацца да 19-20 гадоў.

Ева прызнаецца, што менш за ўсё ёй падабалася «ляжанкі», як паміж сабой дзеці называлі вучэбныя кушэткі. Імі карыстаюцца вучні з невялікай ступенню скаліёзу.

Ляжаць на жываце — ідэальная поза для пазваночніка, але шыя з непрывычкі першы час зацякае і ўсё цела баліць. Добра, што яшчэ пасярод урока бываюць 5-хвілінкі, падчас якіх можна размінацца. Падлеткі з большай ступенню скаліёзу павінны насіць, не здымаючы, гарэст. Але ім дазваляецца сядзець за партай.

Маці дзяўчынкі Таццяна кажа, што санаторная школа для хворых дзяцей — гэта выратаванне. Тут іх літаральна ставяць на ногі і вяртаюць да нармальнага жыцця. Дарэчы, цалкам за кошт дзяржавы. Гарэсты таксама бясплатныя, выпісваюцца як неабходныя пацыенту лекі. І, што таксама вельмі каштоўна, пастаянны медыцынскі нагляд.

Выхаванцы школы-інтэрната ў музеі, прысвечаным ахвярам генацыду.

— Нашых выхаванцаў кантралюе Рэспубліканскі навукова-практычны цэнтр траўматалогіі і артпедыі, — кажа дырэктар. — У прыватнасці, кандыдат медыцынскіх навук Дзмітрый Цесакоў. Перад выліскай ён яшчэ раз аглядае кожнае дзіця і дае рэкамендацыі, як працягваць займацца дачцоў дома.

Ніхто не забыты...

На тэрыторыі школы-інтэрната — ажно два музеі. Адзін — гісторыі ўстановы, дзе захоўваюцца цікавыя школьныя экспанаты, сярод якіх настаўніцкі журнал 1962 года з двоякмі і пяцёркамі, сачыненні вучняў перыяду 1970-х на патрыятычную тэматыку, ліст удзельніка Кастрычніцкай рэвалюцыі, які наведваў школу ў 1952 годзе, і шмат чаго іншага. Другі музей — зусім яшчэ малады, ён прысвечаны тэ-

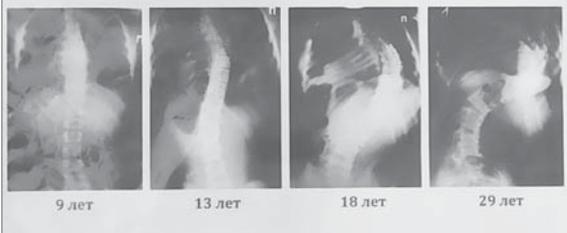
ме генацыду беларускага народа. Натхніла на стварэнне музея педагог-арганізатар Вольга Рудакоўская, якая аб'яднала ўлюбёных у гісторыю дзяцей у групу «Вектар адзінства і сілы». Разам яны актыўна даследуюць гісторыю месца, дзе знаходзіцца школа-інтэрнат. Мясціны тут не толькі маляўнічыя, але і вядомыя сваімі трагічнымі падзеямі.

— Гестапа, турма, затым супрацьтанкавыя равы ў Палькавічах, Пашкаве, Сараканайску — гэта самыя масавыя месцы знішчэння савецкіх грамадзян у гады акупацыі, — расказвае Вольга Рудакоўская. — Наконт месца ў лесе каля Сараканайска, які яшчэ называюць расстрэльні, я пісала лісты ад школы ў пракуратуру, каб там зрабілі мемарыяльны комплекс. У 1990-х гадах яго абзначылі каменем, але патрэбны менавіта мемарыяльны комплекс. Мы вывучалі архіўныя матэрыялы КДБ, дзе прыводзіцца агульны падлік ахвяр. Размова ідзе пра тысячы людзей. Даследчую работу выдзём сумесна са старшынёй Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Ігарам Марзалеюком.

Шукаць факты ў архівах і афармляць іх на высокім мастацкім узроўні дапамагае супрацоўнік установы Дзясніс Казлоў. Ён таксама цалкам захоплены даследчай работай. Пад шклом у фая школы-інтэрната знаходзіцца вялікі альбом, дзе захоўваецца сабраная ў асноўным ім інфармацыя па 14 дзіцячых канцэнтрацыйных лагерах. (Да ведама, у інтэрнэце можна знайсці максімум па пяці.)

— Мы, дарослыя, паказваем прыклад дзецям, і яны адгукаюцца, — кажа Вольга Рудакоўская.

Пример естественного развития прогрессирующей формы сколиоза

Перасцерагальныя здымкі з медкабінета: скаліёз здольны за кароткі час разбуріць чалавека.

даваць у спецыялізаваную школу. Для гэтага трэба цалкам змяніць свой лад жыцця, прыстасавацца да дастаткова жорсткага рэжыму, а гэта вельмі балюча. Пакуль адны не ведаюць, а другія вагаюцца, хвароба прагрэсывае.

У спартанскіх умовах

У пачатку нулявых Магілёўская школа-інтэрнат для дзяцей, хворых на скаліёз, была на мяжы за-

умовы былі яшчэ больш жорсткай. У канцы 1970-х мінулага стагоддзя дзеці спалі ў «гіпсавых ложках», дзе нават павярнуцца нельга. Цяпер спяць у гарэстах, што таксама не вельмі зручна. Але яны могуць хоць бы павярнуцца на бок. І жывуць у нас ужо не па пяць-шэсць гадоў, як гэта было раней, а ў асноўным год.

Пад канкрэтны дыягназ падбіраецца лячэбная фізкультура. Яшчэ

Вучні 9 класа Андрэй Пятроўскі і Ульяна Лішчына ўжо ведаюць, як працаваць у архівах, самі пішуць туды запыты. Калі ўцягваецца ва ўсё гэта, пачынаеш разумець, наколькі важна і неабходна ведаць мінулае. Як казаў наш Прэзідэнт, забудзем дарогу ў Хатынь — яна пауторыцца. Дзякуючы спонсарам з Федэрацыі прафсаюзаў (Міхаіл Орда асабіста прымаў удзел у лёсе ўстановы) нашы выхаванцы мелі магчымасць наведаць музей Вялікай Айчыннай вайны ў Мінску, бываюць на Кургане Славы, летась ездзілі ў Хатынь, сёлета — на Лінію Сталіна. Уражанні шмат. Галоўнае, нашы дзеці разумеюць, што без мінулага няма будучыні.

Нэллі ЗІГУЛЯ.
Фота аўтара і з архіва Магілёўскай санаторнай школы-інтэрната.

Двое — гэта занадта?

МІЛЬЯ СВАРАЦЦА...

Чаму ў пары ўзнікаюць сваркі і як канфліктаваць правільна?

СПАЧАТКУ мы захопленыя пачуццямі і глядзім на партнёра скрозь ружовыя акулёны — і ўсё ў ім чуд і радасць, і ва ўсім ён выдатны! Але час ідзе, і — асабліва калі мы пачынаем жыць разам — на змену нядаўняй ідыліі прыходзяць сваркі і канфлікты...

Дрэнная навіна ў тым, што сваркі ў любой пары непазбежныя — рана ці позна вы будзеце высвятляць адносіны. Але ёсць і добрая навіна: канфлікты ў адносінах — гэта нармальна, і калі сварыцца правільна, сямейная лодка не разаб'ецца аб побыт, а ператворыцца ў каравэл, якой не страшны ніякі шторм.

Такім чынам, непазбежна прыходзіць момант, калі з вачэй жонкі спадае заслона, і раптам аказваецца, што муж не такі ўжо ўважлівы, разумны і надзейны... А мама ж казала: «Не спайсайся, дачушка, прыгледзься больш уважліва...»

І ў мужа раптам з'яўляюцца пытанні да выбранніцы. А ці сапраўды яна мая палавінка? І ён таксама ўспамінае словы сваёй мамы: пачакай, маўляў, сыноч, не спайсайся...

Карацей, закаханасць заканчваецца. У ідэале яе месца павінна заняць каханне: два неідэальныя чалавекі бачаць недахопы адно аднаго, але разумеюць, што вартасці партнёра больш каштоўныя і важныя. У пары два варыянты развіцця падзей: або шляхам крызісаў і сварак паміж імі народзіцца, нарэшце, сапраўднае каханне, або, па інерцыі працягнушы яшчэ пару гадоў, яны прызнаюць, што «занадта розныя».

А мама гаварыла...

Псіхолагі сцвярджаюць, што сямейныя сваркі не толькі непазбежныя, але яшчэ і карысныя для адносін — у спрэчцы, як гэта ні банальна, сапраўды нараджаецца ісціна, а два блізкія чалавекі з іх дапамогай усведамляюць адрозненні ўобразе мыслення, вучацца калі не прымаць, то хоць бы разумець пункт гледжання іншага. За канфліктамі звычайна ідзе прымірэнне. І, калі мець на ўвазе людзей дарослых, разумных і ўсяядомленых, імкненне шукаць кампраміс — гэта магчымае паказальнік, які вы шануеце вашага партнёра і цэніце адносіны з ім. Такія прымірэнні ўмацоўваюць шлюб. Але ўсё гэта датычыцца сварак «правільных». Неканструктыўныя ж, «таксічныя» канфлікты — калі вы змагаецеся «не на жыццё, а на смерць», словам абражаеце партнёра, ставіце ультыматумы і пагражаеце разрывам, калі выкарыстоўваеце «ты-выказванні» і абгалупляльныя фармулёўкі нахалт «ты вечна... ты заўсёды... ты ніколі...», калі ў выніку такіх сварак і пасля прымірэння вы пачынаеце неважліва ставіцца да апанента, — руйнуюць саюз.

Мужчыны заглядаюцца на маладзенькіх дзіўчат у надзеі даказаць сабе, што яны яшчэ «ого-го!», жанчыны ж кідаюць позірк на сяброў дарослага сына.

Першая, найбольш распаўсюджаная прычына сямейных сварак — не рэўнасць і не секс, а фінансы. Грашовыя пытанні — самая частая прычына разладу паміж двума закаханымі. Асабліва калі яны жывуць разам і асабліва калі — як звычайна і бывае — адзін зарабляе больш за другога. Або калі адзін — марнатравец, а ў іншага ёсць схільнасць збіраць і адкладаць. Каб не трапіць у гэтую пастку, дастаткова абмеркаваць фінансавыя пытанні разумна і спакойна, і лепш — яшчэ да таго, як вы пачалі жыць разам, раць сямейнага псіхолага. Хоць, у прынцыпе, «сесці за стол

фінансавых перагавораў» ніколі не позна. Ці весці агульны бюджэт, колькі ў яго будзе ўносіць кожны, колькі вы вырашыце выдзяляць на кожную катэгорыю сямейных выдаткаў... Дакладна пазначышы адказы на ўсе гэтыя пытанні, можна ў далейшым гасіць «грашовыя» канфлікты ў зародку. Нават калі вы з прычыны маладосці лічыце, што каханне і бухгалтэрыя несумяшчальныя, планаванне сямейнага бюджэту усё ж лепш, чым адчуваць сябе вінаватай (таму што вы патрацілі больш, чым лічыў дапушчальным партнёр) або пакрыўджаным (таму што ваша «палавінка» не цэніць вашых намаганняў).

Другая самая частая прычына канфлікту ў пары — хатнія абавязкі. Асабліва калі вы абодва працуеце. У нашых рэаліях большая частка хатняй працы прыпадае на жаночыя плечы. І, дзень пры дні адпрацоўваючы «другую змену» дома, напэўна, любая жанчына пачне адчуваць раздражненне. Рашэнне — у разумным падзеле працы.

Падыдзіце да пытання дэтальна: хто мые посуд, хто — падлогу ці вокны, хто ходзіць па прадукты, хто заргужае пральную машыну, а хто перасцільвае пасцельную білізну. І прычына сварак знікне сама сабой.

Наступная найбольш распаўсюджаная прычына сямейных канфліктаў сыходзіць каранямі ў бацькоўскую сям'ю. І гэта, дарэчы, адна з частых прычын нават разводу і расставанняў. Справа ў тым, што першачатковыя сямейныя сувязі — адна з самых глыбінных «настроек» нашай псіхі. І калі вы недастаткова ўважлівы да бацькоў партнёра ці яго (яе) бацькоўскай сям'я вас не прымае або вы не прымаеце яго (яе) сям'ю, гэта стане тым «мазалём», на які вашы адносіны раз-пораз будуць наступаць. Больш за тое, якраз у бацькоўскай сям'і — вытокі законаў і правілаў, па якіх партнёр будзе выбудоваць «палац» ужо вашай сям'і. Менавіта адтуль ён запачыць спосабы вырашэння канфлікту ў пары. Менавіта ўклад сям'і, у якой ён вырас, сфарміраваў яго «мову кахання» — тое, ці будзе ён стрыманым або адкрытым у праявах сваіх пачуццяў да вас. Так што паспрабуйце выбудаваць добрыя адносіны з мамай і бацькам, братамі і сёстрамі выбранніка/выбранніцы — хоць бы для таго, каб лепш зразумець сваю «палавінку».

Яшчэ адна неверагодна частая прычына сварак — адрозненні ў поглядах на выхаванне дзіцяці. Калі, дапусцім, ён вырас у шматдзетнай сям'і, а яна была адзіным дзіцем, то, цалкам верагодна, яму будзе незразумелае і непрыемнае яе «заміранне над дзецьмі», а ёй будзе здавацца, што ён — абьякавы і няўважлівы бацька. Раз-

меркаванне бацькоўскіх абавязкаў, спосабы заахоўвання і пакарання дзіцяці — усё гэта таксама варта абмеркаваць як мага больш дэтальна і як мага раней (пакуль дзіця яшчэ маленькае), раць псіхолага. Таму што сваркі з гэтай нагоды закранаюць ужо не толькі дваіх — больш за ўсё пакутуе дзіця, якое, з аднаго боку, губляе выразныя арыенціры («што такое добра і што такое дрэнна», мама і тата тлумачаць па-рознаму), з другога — рана вучыцца быць маніпулятарам. У выхаванні дзіцяці маці і тата павінны быць салідарныя, гэта адназначнае меркаванне псіхолагаў.

Першая, найбольш распаўсюджаная прычына сямейных сварак — не рэўнасць і не секс, а фінансы.

Ёсць і іншыя распаўсюджаныя прычыны сямейных канфліктаў. Напрыклад, асобныя адрозненні мужа і жонкі (калі адзін —

коў, а таксама праверка на «даросласць» іх адносіны паміж сабой. Каб з гонарам вытрымаць яе, падзяліце «фронт работ» і сферы адказнасці і не забудзьцеся аб асабістых прасторы і для мамы, і для таты.

• «Няма таго, што раней было...»

Быт наладжаны, дзеці падраслі, кар'ерныя пытанні таксама больш-менш вырашаны. Быццам бы ўсё добра — і на гэтым фоне вы пачынаеце адчуваць недахоп... адрэналіну. Недахоп адчування «жывога жыцця», яркіх пачуццяў і эмоцый. Менавіта гэты крызіс небяспечны здрадамі. Псіхолагі раць з усімі падобнымі адчуваннямі, эмоцыямі і «хацелкам» ісці не «налева», а да сваёй «палавінкі» — хто зразумее вас лепш, чым чалавек, які стаў за гады самым бліжкім і родным?

• сівзіна ў баруду

Як правіла, гэты сямейны крызіс супадае з індывідуальнымі крызісамі сярэдняга ўзросту. Мужчыны заглядаюцца на маладзенькіх дзіўчат у надзеі даказаць сабе, што яны яшчэ «ого-го!», жанчыны ж кідаюць позірк на сяброў дарослага сына. Перажыць такі перыяд трэба спакойна і з разуменнем. Накіруючы энергію ў мірнае рэчышча: займіцеся спортам, змяніце імідж, прыдумайце сабе хобі. І не забывайце казачы сваёй «палавінцы», як выдатна ён/яна выглядае і як ёй/яму «ніхто ніколі не дасць твай узраст».

Псіхолагі сцвярджаюць, што сямейныя сваркі не толькі непазбежныя, але яшчэ і... карысныя для адносін — у спрэчцы, як гэта ні банальна, сапраўды нараджаецца ісціна.

• ВОСЕНЬ ЖЫЦЦЯ

Дзеці стварылі свае сем'і і перыядычна падкідаюць вам унукаў на канікулы. Пенсія ўсё бліжэй — а можа, вы ўжо на пенсіі. Але яшчэ поўныя сілы і нерастрачанай энергіі. Што з ёю рабіць, куды рухацца далей? Вы адчуваеце разгубленасць і, як вынік, сум і раздражненне. Не варта перажываць! Бо цяпер — выдатны час успомніць, за што вы калісьці пакахалі свайго выбранніка. Не як «каменную сцяну», здабыткамі ці будучага бацьку вашых дзіцяці, а як чалавека і асобу. Што вас яднала? Можна, надышоў час вярнуцца да агульных захапленняў і прысвяціць жыццё адно аднаму?

Сварыцца трэба ўмець

Калі сварыцца ў шлюб — нармальна, то калі варта пачынаць хвалявацца? У якім выпадку псіхолагі канстатуюць, што канфлікты ў пары перайшлі ў нездаровую фазу і сапраўды здольныя разбіць «сямейную лодку»? Тады, калі сваркі не нясуць ніякага канструктыўнага выніку. Калі прычына адна і тая ж, а канфлікты з гэтай канкрэтнай нагоды сталі ў вашай сям'і хранічнымі. Гэта значыць, што альбо вы не можаце ці не жадаеце данесці свой пункт гледжання да апанента, альбо ён не хоча ці не можа вас пачуць. Дарэчы, неждананне данесці тую ці іншую інфармацыю да партнёра часцей «грашаць» жанчыны — існуе ўстойлівы «жаночы міф», што мужчына павінен сам здагадацца, чым не задаволена каханая. Але ж іншы чалавек, якім бы бліжкім і родным ён быў, не ўмее чытаць вашы думкі. Кажыце аб тым, што вас турбуе, раць сямейнага псіхолага. Недахоп інфармацыі толькі пагаршае канфлікт і прыводзіць да пастананай знішчальнай барацьбы. Але кажыце спакойна, дэбразычліва і ў правільны час: тады, калі другі ўдзельнік адносін гатовы вас пачуць. Менавіта такі падыход — залог моцнай і шчаслівай сям'і.

Аляксандра АНЦЭЛЕВІЧ.

ЗВЯЗДА

«ЗА ЎСЁ ЎДЗЯЧНА МАМЕ!»

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар. «СГ».)

Аднак, нягледзячы на тое, што ў мамы тэхнічная адукацыя, яна вельмі творчы чалавек. Расціла мяне адна, паспявала і працаваць, і ўдзяляць мне час па максімуме. Усе грошы, якія зарабляла, укладала ў маю адукацыю. Адзёнка мне шыла. Старалася рознабакова развіваць, — расказвае дзяўчына. У дзяцінстве будучая балерына наведвала студыю Рышальда Мая пры Нацыянальным мастацкім музеі, тэатральную студыю «Рэвію», займалася лепкай, скончыла музычную школу. За усё гэта яна дзякуе маме.

Артыстка гаворыць, што не марыла стаць балерынай. Калі споўнілася дзесяць, з мамай паехалі на экскурсію ў Санкт-Пецярбург. Гуляючы па вуліцы Зодчага Росі, убачылі аб'яву аб наборы ў балетную школу. Тацяна Аляксеўна пранявала паспрабаваць. Да таго моманту Ірына ні разу не была ў тэатры. Яна прайшла прагляд. Аднак жыць у Пецярбургу не было магчымасці. Здала ўступныя экзамены ў Мінскую харэаграфічную гімназію-каледж. Так трапіла ў балетны свет.

— За мае дзесяць сезонаў у тэатры мама наведвала амаль кожны спектакль. Дзесяці заўважала памылкі, недахопы. Проста

«КАЛІ ТАБЕ ПЛЮЮЦЬ У СПІНУ, ЗНАЧЫЦЬ, ТЫ НАПЕРАДЗЕ»

Дзяўчына прызнаецца: было складана ў прафесіі. Тацяна Аляксеўна заўсёды вучыла дачку дабівацца ўсяго самай. Яе не расцілі балерынай: з дзяцінства была ў спорце — займалася мастацкай гімнастыкай. Перад балерынай таксама ставілі задачы і вучылі іх выконваць. І цяпер яна стараецца рабіць тое, чаму навучалася за ўсе гады, добра.

— Мой дзівіт на жыцці — словы Людмілы Маркаўны Гурчанкі: «Калі табе плююць у спіну, значыць, ты наперадзе». І калі мне цяжка, усламіваю гэты выраз і іду далей, — кажа Ірына. — А яшчэ лічу, што ў аснове поспеху ляжаць правалы і памылкі, без гэтага не будзе выніку. Вядома, што балерына — гэта не толькі прыгажосць, а яшчэ і пастаянная цяжкая праца.

Працоўны дзень пачынаецца прыкладна ў 8.00-8.30. Снедае, прымае душ. Едзе ў тэатр загадаць, каб разагрэцца, пераапрацуецца і залепсіцца. У дзесяць павінна стаяць каля станка. Пасля — масаж, наведванне ўрача. У дзве гадзіны — рэпетыцыі. Ёсць час, каб схадыць у медкорпус, на прымерку новага касцюма, на інтэрв'ю ці здымкі.

З мамай і бабуляй.

адразу кладуся спаць, рэдка калі пакідаю нейкія справы на вечар.

АДПАЧЫНАК — ТОЛЬКІ Ў МАРАХ

Свой выхадны дзень балерына з гумарам называе «каналаляжаннем».

— Гэта, канешне, у ідэале (смяецца). Вольны дзень у нас усяго толькі адзін. І на яго звычайна звальваюцца такія справы, як прыбраць кватэру, прыгатаваць, разабраць гардэробную, падшыць пуанты, пачытаць калі атрымаецца, пайсці да ўрача, а яшчэ схадыць на вучобу (калі вучыцца паралельна). Таму ідэальны выхадны — праведзены ў гарызантальным становішчы. На жаль, рэдка так бывае, бо часта запланаваны здымкі, інтэрв'ю, сустрэчы. Так што адпачынак толькі ў марах, — распавядае дзяўчына. Ірына кажа, што не заўсёды атрымліваецца выязджаць за горад. Аднак, калі з'яўляецца магчымасць, едзе на любімае лецішча. Гэта для яе месца сілы.

— Там магу пабыць саманасам з прыродай, сваімі думкамі. Займаюся рознымі справамі: кашу траву, збіраю ягады, вару варэнне, паліваю агарод і нават фарбую. Літаральна нядаўна фарбавала столь, магу і прыбіць штосьці. Карацей, на лецішчы займаюся ўсім, — усміхаецца Ірына.

ДАБІВАЦА ЎСЯГО САМОЙ

Ірыне не дораць кветкі ў звычайным жыцці — толькі на сцэне.

— Верыце ці не, але гэта праўда (усміхаецца). Кветкі мне дораць толькі пасля спектакляў. Тым больш каштоўным становіцца выхад на сцэну і сустрэча з глядачом. Прыемна ведаць, што там чакаюць. Мая прафесія няпростая, у ёй важны вынік. Разумееш, дзеля чаго працуеш, — дзеля захопленнага позірку людзей, іх ахалдыменты.

Усе падарункі ад глядачоў для нашай герані вельмі важныя. Яна ставіцца да іх з асаблівай шчыmlіваасцю. У кватэры ім адведзена пэўнае месца. І, спадзяецца артыстка, з цягам часу з'явіцца дом і прастора, дзе можна размясціць падаронае.

— Хачу, каб кожная рэч знайшла сваё месца. Сярод незвычайных — кар-

ціна з дзесяці тысяч маіх фота. Яе падарылі пасля майстар-класа па класічным танцы, які дала ў Міжнародным цэнтры балета ў Пецярбургу. Атрымаць такую вялікую карціну было незвычайна. А хаць з ёй у аэропорт — тым больш (смяецца). А яшчэ калекцыянірую цацачныя кароў. Многія дзеці гэта ведаюць, і калі прыходзяць да мяне

ні касцюм, чым убор для выхаду ў свет.

Для Ірыны святы ў коле сям'і — дастаткова абстрактнае словазлучэнне. Як яна расказвае, з блізкіх родных у яе — толькі маці і бабуля, усе астатнія — стрыечныя ці траюрадныя. Да таго ж насычаны графік.

— У чатыры гады я на дастаткова высокім узроўні займалася мастацкай гімнастыкай. І перавага аддавалася майму развіццю, а не сямейным сустрэчам. Увогуле, лічу, каб сабрацца разам, нагоды не трэба.

Хоць «святочныя сталы», як гаворыць Ірына, у сям'і бываюць нячаста, Тацяна Аляксеўна заўсёды стараецца прыгатаваць што-небудзь смачнае.

— Яшчэ з дзяцінства ў нас традыцыя пяці тарты. Яны робяцца з невялікіх эклераў. Іх вылякае матуля. Гатуецца крэм са сметанковага масла альбо са згу-

спектакля, — прызнаецца Ірына, — на якім бачу вынік, усё тое, што працавала. А дзеля дня нараджэння не трэба нічога рабіць. Ён усё роўна наддыдзе, тут без варыянтаў. Дарэчы, заўважыла, што мяне віншуюць часцей з добрым спектаклем. А яшчэ калі атрыманася пасведчанне кіроўцы, у «Інстаграме» павіншавала каля ста чалавек!

«У аснове поспеху ляжаць правалы і памылкі, без гэтага не будзе выніку. Вядома, што балерына — гэта не толькі прыгажосць, а яшчэ і пастаянная цяжкая праца».

БАЛЕРЫНА Ў ГЛЯДЗЕЛЬНАЙ ЗАЛЕ

Другі любімы горад Ірыны пасля роднага Мінска — Санкт-Пецярбург.

— У паўночнай расійскай сталіцы бываюць усё часцей і часцей. Наведваю па магчымасці балетныя спектаклі ў Марыінскім тэатры. Балерына ў глядзельнай зале нічым не адрозніваецца ад балерыны за кулісамі, — упэўнена артыстка. — Усё роўна ідзе няспыны аналіз: добра — дрэнна, так — не так, падабаецца альбо не... Таму, скажу шчыра, доўгі час за сваю кар'еру не глядзела спектаклі з залы. Не магла адключыць мозг. І толькі пасля дзевяціга сезона пачала хадзіць. І здараецца, што падчас пастаноўкі хочацца сказаць: «Так не трэба». Аднак гэта мастацтва, і двух аднолькавых спектакляў увогуле не бывае.

***

...Напрыканцы размовы мы закранулі тэму стварэння ўласнай сям'і. Якой яна ўяўляецца нашай герані, каго б хацела бачыць побач з сабой па жыцці?

— Мы ўсе, асабліва дзяўчаты, задумваемся пра будучыню, пра сям'ю. Хочам адно, а ў рэальнасці так не заўсёды атрымліваецца. У мяне яшчэ мала вопыту, таму не разабралася, які тыпаж падабаецца. Але гэта павінен быць той, хто мяне пакахае — без нюансаў, незалежна ад прафесіі і жыццёвага ўкладу. Ён будзе цаніць, паважаць. Гэта надзейны чалавек, якому можна верыць і смела ісці з ім у заўтрашні дзень. Бо прафесія артыста нестабільная: разлічваеш толькі на сабе самога і працуеш кожны дзень на вынік. І калі побач акажацца чалавек, з якім будзе камфортна, я звязу з ім сваё жыццё.

Чытачам «Сямейнай газеты» хачу пажадаць, каб вашы мары спраўдзіліся. Не бойцеся ставіць перад сабой самыя смелыя мэты. Шануйце тое, што ёсць, а нам ёсць што шанавыць!

Надзея ЗУЕВА.
Фота з архіва балерыны.

была побач, падтрымлівала. Цяпер ужо ходзіць менш, — дзеліцца танцоўшчыца.

Тацяна Аляксеўна навучыла дачку не кідаць справу на паўшляху.

— Падабаецца ці не, але пачатае трэба даводзіць да канца. Таму, каб пачаць нешта новае, трэба было падумаць, ці зможаш гэта завяршыць. Магчыма, такі падыход і дапамог дасягнуць пэўнага выніку, — кажа Ірына.

— Наш тэатр рэпертуарны, — тлумачыць балерына. — Таму мяне можна ўбачыць ва ўсіх пастаноўках. Не заўсёды танцю ў пачатку спектакля. Прыходжу за дзве гадзіны да выхаду на сцэну. Гэтага ў прынцыпе дастаткова для падрыхтоўкі. Бывае, што вечарам толькі рэпетыцыя. Пачынаецца ў шэсць гадзін і завяршаецца прыкладна ў дзевяць. Скончылася — і ты зноў распранаешся, распытаешся, ідэш дадому. Як правіла,

на спектакль, прыносяць іх у падарунак. Я такое вельмі люблю, ды любая ўвага для артыста — ужо вялікі і незвычайны падарунак, — гаворыць Ірына.

«КАБ САБРАЦЦА РАЗАМ, НАГОДЫ НЕ ТРЭБА»

— Мы з мамай — дамажныя людзі. Нават паміж рэпетыцыямі з радасцю прыбягаю дадому. Вялікі пералынак абсалютна не магу праводзіць у грымёрцы. Люблю ствараць утульнасць, хоць і няма на гэта часу. Нядаўна перабірала гардэроб, і аказалася, што там зусім не хапае хатняга адзення. Пасля святочных дрэскодаўскіх сукенак у мяне адзенне для дома на другім месцы. Настолькі абажаю адчуваць сябе дома камфортна, што лепш набуду яшчэ адзін хат-

«Падабаецца ці не, але пачатае трэба даводзіць да канца. Таму, каб пачаць нешта новае, трэба было падумаць, ці зможаш гэта завяршыць».

шчонкі, усё выкладваецца, заліваецца і выносіцца на балкон. Гэты дзячы ўспамін, калі хадзіла і глядзела, ці гатовыя эклерчыкі, застаецца назаўсёды, — усмінае дзяўчына.

У сям'і Ірыны ніколі не было, як яна называе, культу дня нараджэння.

— Месяць рыхтуешся, усё іншае адмяняеш, а потым месяц адпачываеш ад святкавання. Гэта не наша гісторыя, бо я была ў спорце, а там жорсткі графік. Пасля ўбалець — не менш жорсткі. Потым — тэатр. Самыя яркія эмоцыі адчуваю ад

ООО «Фрондера» извещает о проведении публичных торгов в форме открытого аукциона по продаже имущества ОАО «БЕЛГРАН»

Table with columns: Лот, Наименование, Начальная цена с учетом НДС 20%, Задаток, бел. руб., Шаг аукциона, бел. руб., and Lot details. It lists 49 lots for sale, including various types of stone, tiles, and construction materials.

РУП «Торговый дом «Восточный» извещает о проведении 02.07.2024 открытого аукциона по продаже недвижимого имущества

Лот № 1. Объект недвижимого имущества в составе: 1) Капитальное строение с инвентарным номером 630/С-42706 общей площадью 1 497,5 кв. м, расположенное по адресу: Минская обл., Молодеченский р-н, Радзюшковский с/с, 28, вблизи д. Удранка. Назначение: здание специализированное иного назначения; наименование: клуб-столовая. Составные части и принадлежности: блочный подвал, бетонное овощехранилище, асфальтобетонное покрытие, цементно-бетонные дорожки, ограждение.

УСЛОВИЯ
1. Победитель аукциона либо в случае, если заявление на участие в аукционе подано только одним участником или согласно приобщенному объекту по начальной цене, увеличенной на 5 (пять) процентов (далее – Претендент на покупку), не позднее 3 (трех) рабочих дней со дня проведения аукциона на основании счета-фактуры возмещает Организатору затраты на организацию.

Аукцион состоится 02.07.2024 в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. Уручская, 27, актовый зал
Заявление на участие с приложением необходимых документов, в том числе документа, подтверждающего внесение суммы задатка (задатков) с отметкой банка, принимается по адресу: г. Минск, ул. Уручская, 27 в рабочие дни: пн.-чт. – с 08.30 до 13.00, с 14.00 до 17.30, пт. – с 8.30 до 13.00, с 14.00 до 16.15. Окончание приема заявлений – 27.06.2024 в 15.00.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА
Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Березинский льнозавод» проводит открытый аукцион по продаже недвижимого имущества в составе:

Table with 4 columns: Lot number, Description of property, and three columns of numerical values (likely prices or areas). Rows 80-106.

В отношении лотов проводятся пятые повторные торги. Стоимость снижена на 60%. Ранее публикация размещалась в газете «Звезда» № 15 (30149) от 23.01.2024, стр. 14, № 50 (30184) от 12.03.2024, стр. 14, № 67 (30201) от 04.04.2024, стр. 10, № 80 (30214) от 23.04.2024, стр. 7, № 97 (30231) от 21.05.2024, стр. 11.

Местонахождение лотов: г. Минск, ул. Радзьянская, д. 11А
Дата и время проведения торгов 26 июня 2024 года в 14.30 (регистрация с 14.00 до 14.25) по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127

Срок приема заявлений и внесения суммы задатка с 10.00 13 июня 2024 года до 16.00 24 июня 2024 года

Условия для участия в торгах: 1. До подачи заявления необходимо внести задаток на р/с BY54FA30122557040027000, код банка ALFBY2X, УНП 19278934. Получатель – ООО «Фрондера», назначенный плательщик ОНН 40901. Задаток для участия в торгах по Лоту 1 – ОАО «БЕЛГРАН», проводимый 26.06.2024.

2. Заявления на участие (на каждый лот отдельно) и необходимые документы (согласно о правах и обязанностях сторон в 2 экземплярах (на каждый лот отдельно), копия платежного поручения о перечислении задатка, копия паспорта (стр. 31-33, действующая копия); копия свидетельства о государственной регистрации – для ИП и юр. лица; документ, подтверждающий полномочия руководителя или представителя юр. лица, копия Устава – для юр. лица) принимаются в рабочие дни с 10.00 до 18.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127. Документы могут подаваться посредством направления почтой (220113, г. Минск, а/я 524) или личной подачей. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата и время получения организатором торгов оригинала заявления на участие в аукционе и полного пакета прилагаемых документов (в случае направления почтой – дата и время поступления документов на абонентский ящик организатора торгов).

3. К участию в торгах допускаются лица, подавшие организатору торгов в указанный в извещении о проведении торгов срок заявление с приложением необходимых документов и зарегистрированные в журнале регистрации на участие в торгах. Победителем аукциона признается участник, предложивший в ходе торгов наивысшую цену. Результаты торгов оформляются протоколом в день проведения торгов.

4. В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником или для участия в нем явился только один участник, при согласии этого участника приобрести предмет торгов по начальной цене, увеличенной на 5%, комиссия в день проведения аукциона оформляет протокол о продаже предмета торгов этому участнику аукциона.

5. Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение открытого аукциона (вознаграждение аукциониста и затраты по размещению публикации в газете) на основании счета-фактуры и акта в течение 5 (пяти) календарных дней со дня проведения аукциона. Вознаграждение аукциониста – 7% от конечной цены предмета торгов. Победитель аукциона (Претендент на покупку) должен подписать с Продавцом договор купли-продажи предмета торгов после возмещения затрат на организацию и проведение аукциона в течение 15 (пятнадцати) рабочих дней с момента подписания протокола о результатах торгов. Оплата приобретенного предмета торгов должна быть произведена в полном объеме не позднее 15 (пятнадцати) рабочих дней со дня проведения торгов.

6. Подробные с правилами проведения торгов можно ознакомиться в разделе «Ликвидация» на сайте https://orgtorg.by/info/. 7. Все желающие могут предварительно ознакомиться с предметом торгов. Контактное лицо для осмотра предмета торгов: Евгений, +375293210039. Дополнительная информация по тел. +375293210039.

8. Организация и проведение аукциона осуществляются на основании норм положения «О порядке продажи имущества ликвидированного юридического лица с публичных торгов», утвержденного постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.01.2013 № 16.

Table with 2 columns: Field (Информация о продавце, Организатор аукциона) and Content (ОАО «БЕЛГРАН», в лице ликвидатора – ООО «Партнер-Консултант», тел. 8 (017) 395 89 17(220070), г. Минск, ул. Радзьянская, 11-а).

Лот № 2: здание котельной общей площадью 947,2 кв. м, инв. № 611/С-32655 и катростроения общей площадью 151,8 кв. м, инв. № 611/С-32801, расположенные на земельном участке площадью 0,4438 га с кадастровым номером 620450100001003597 по адресу: Минская область, г. Березино, ул. Победы, 60. Начальная цена с НДС (20%) – 176 633,73 бел. руб. Задаток 10% от начальной цены (17 663,60 бел. руб.).

Лот № 3: изополированное помещение (производственное помещение) общей площадью 102,9 кв. м, инв. № 611/С-14597, расположенное по адресу: Минская область, г. Березино, ул. Победы, 60/1-2. Начальная цена с НДС (20%) – 328 800,00 бел. руб. Задаток 10% от начальной цены (32 880,00 бел. руб.).

Пра што маўчаць смартфоны

За бяспекі дзіцячага гаджэта адказваюць бацькі

У выпуску «Сямейнай газеты» (ад 4 красавіка бягучага года) мы расказвалі пра тэхнічную абарону дзіцячага гаджэта. А зараз майстар па рамонце смартфонаў і кам'ютару Андрэй ЛУЗІК падкажа, як настроіць смартфон, каб дзіця маглі бяспечна і эканомна ім карыстацца.

Бяспека ніколі не бывае лішняй, асабліва калі да тэлефона прывязана карта для школьнай сталавай ці праезду ў метро.

Падвох забытага пароля

Акаўнт Google, Mi-акаўнт... Упэўнены, вы нават не ведаеце пра падвох абароны смартфона з дапамогай акаўнтаў. Уявім сітуацыю, што вы дазволілі дзіцяці самастойна завесці акаўнт, прыдумаць пароль і пошту для атрымання доступу да сэрвісаў Google. Праз некаторы час на смартфоне спатрэбілася зрабіць скідванне да заводскіх наладак, пасля чаго раптоўна для вас тэлефон просіць увесці ўліковыя даныя. Ваша дзіця амаль са стапрацэнтнай гарантыяй не ўспомніць ні пароль, ні нават пошту. Тэлефон у выніку заблакіраваны і карыстацца ім немагчыма. Менавіта так спрацоўвае FRP абарона ў смартфоні, Mi-акаўнт працуе падобным чынам, толькі выдалеца значна складаней. Разблакіраваць такі тэлефон можна, але гэта працаёмкая і дарагая работа спецыяліста.

Таму настойліва рэкамендуем стварыць акаўнт разам з дзіцем ці самастойна і захаваць даныя, запісаўшы іх у пяці месцах, а лепш адліць у бетоне!

Маргарыта ДРАЗДОВА.

Не забыць падзарадзіць

Мы ўжо звярталі ўвагу, што для бацькоў важна, каб дзіця заўсёды было на сувязі. Для гэтага трэба падзараджаць гаджэт пры першым зручным выпадку. А яшчэ трэба налаваць сістэму энергазберажэння, для гэтага тайм-аўт адключэння дысплея варта ўсталяваць не больш за 30 секунд. Адключыць лішнія функцыі, якімі дзіця не будзе карыстацца, напрыклад Bluetooth. Усё гэта дазволіць працаваць тэлефону як мага даўжэй без падзарадкі.

Карыстайцеся Wi-Fi

Наладзіць у тэлефоне вядомыя Wi-Fi сеткі, каб дзіця не марнавала трафік сотавага аператара, да таго ж выкарыстанне мабільнага інтэрнэту расходуе батарэю значна больш актыўна.

Бацькоўскі доступ

Не ўсе бацькі прыхільнікі гэтай функцыі, бо няма нічога больш каштоўнага за давер, але ў некаторых выпадках гэта можа аказацца карысным. Бацькоўскі доступ дазваляе абмежаваць непажаданы кантэнт, які дзіця можа выпадкава атрымаць з інтэрнэту. З дапамогай бацькоўскага кантролю вы зможаце рэгуляваць час карыстання гульнямі і іншымі праграмамі ці нават адключаць іх зусім. Функцыя дазволіць вам заўсёды мець уяўленні аб месцазнаходжанні вашага дзіцяці з дапамогай сістэмы спадарожнікавага сачэння. Скарывацца гэтым сродам ці не — права бацькоў, як мінімум, да паўналецця дзіцяці.

Як «абнуліць» смартфон

Нярэдкія выпадкі, калі бацькі аддаюць дзіцяці свой гаджэт. Перш чым гэта зрабіць, скапіруйце з яго патрэбную вам інфармацыю, адключыце, а лепш выдаліце на гэтай прыладзе ўсе ўліковыя запісы (акаўнты), перазагрузіце тэлефон, а затым скарыстаўцеся функцыяй «скідванне да заводскіх наладак». Такім чынам выдаліцца ўсе ўсталяваныя дадаткі, уключаючы банкаўскія, уся асабістая інфармацыя, а тэлефон будзе цалкам гатовы да сустрэчы з новым гаспадаром.

Пароль — абавязковы

Падкажыце дзіцяці абавязкова ўстанавіць пароль на тэлефон, зрабіце гэта разам, каб вы таксама мелі доступ да яго.

Варта ведаць

КУХНЯ ПА ПРАВІЛАХ ФЭН-ШУЙ

Кухня — гэта сэрца дома, гэта крыніца ежы, якая неабходна нам штодня. У кухні павінна быць камфортная атмасфера, каб вам тут добра працавала. Атмасфера і размяшчэнне ў кухні мае вялікае значэнне як для самога чалавека, так і для яго натхнення да прыгатавання ежы.

Вы можаце плавнаваць кухню, кіруючыся толькі сваімі густамі і прыхільнасцямі. Калі вы высокага росту, то падніміце працоўныя паверхні вышэй, а калі вы невысокія — наадварот, апусціце.

Рознае кухоннае абсталяванне — кавамолка, соковыціскалка, міксер і іншыя падобныя рэчы — адразу ж прыбрайце, калі яны вам у дадзены момант не патрэбны. Кухня і без таго напоўнена ежай, рухам пары, званом посуду. Адзіныя рэчы, якія неабходны, — гэта цішыня, гармонія з самім сабой і натхненне.

Колер уплывае на настрой. Кухня зялёнага колеру ў інтэр'еры наблізіць да спакою, чырвоныя ноты ў інтэр'еры ўзбудзяць, жоўта-аранжавая кухня ўзіме настрой.

На кухні могуць узнікнуць некаторыя стыійныя канфлікты, напрыклад, агонь не павінен знаходзіцца побач з вадой (халадзільнік), а дрэва (працоўная паверхня) побач з металам, нажы заўсёды трэба захоўваць асобна. У ідэале размяшчэнне ў кухні павінны быць такім: ракавіну лепш за ўсё ўсталяваць у паўночнай частцы, каб сваёй вам дапамагалі на доме. Прадукты лепш захоўваць на захадзе (азначае задавальненне). Есці старацца ва ўсходняй частцы. Сталы павінны быць вызваленымі ад усяго лішняга. Выбар гардзін на кухні гэтак жа на свой густ, але чырвоны колер спрыяльны для здароўя і творчага падыходу да ежы.

Турызм.by

Па Аўгустоўскім канале падарожнічайце з намi!

Самая свежая карта, актуальныя маршруты і галоўныя слаўтасці — даведнік па Аўгустоўскім канале незаменны для тых, хто плануе вандраваць, і для тых, хто ўжо бываў на канале, але хацеў бы адкрыць яго з іншага боку.

ДАВАЙЦЕ ПАЗНАЁМІМСЯ

Сёлета Аўгустоўскі канал адзначае 200-годдзе. Выдатная нагода паглядзець, што гэта за канал і ў чым яго ўнікальнасць. Можна, вядома, купіць білет на аўтобус, які давязе з Гродна да самага папулярнага ў турыстаў шлюза Дамброўкі. Або паехаць на адно са свят, што праводзяцца на канале. А можна, узброіўшыся даведнікам ад Белкартаграфіі, спланаваць сапраўднае невялікае падарожжа з прыгодамі, адпачынкам на прыродзе, наведваннем не толькі канала, але і цікавых мясцін — сядзіб, доўгаў Вялікай Айчыннай вайны, музеяў, што знаходзяцца паблізу. Для гэтага ў даведніку ёсць усё неабходнае: кароткая гісторыя канала, топ самых дзіўных фактаў аб воднай артэрыі, карты, схемы, турыстычныя маршруты, адрасы.

Адразу ўдакладнім: выдатнае невялікае падарожжа з прыгодамі, адпачынкам на прыродзе, наведваннем не толькі канала, але і цікавых мясцін — сядзіб, доўгаў Вялікай Айчыннай вайны, музеяў, што знаходзяцца паблізу. Для гэтага ў даведніку ёсць усё неабходнае: кароткая гісторыя канала, топ самых дзіўных фактаў аб воднай артэрыі, карты, схемы, турыстычныя маршруты, адрасы.

Адразу ўдакладнім: выдатнае невялікае падарожжа з прыгодамі, адпачынкам на прыродзе, наведваннем не толькі канала, але і цікавых мясцін — сядзіб, доўгаў Вялікай Айчыннай вайны, музеяў, што знаходзяцца паблізу. Для гэтага ў даведніку ёсць усё неабходнае: кароткая гісторыя канала, топ самых дзіўных фактаў аб воднай артэрыі, карты, схемы, турыстычныя маршруты, адрасы.

Што карыснага знойдуць турысты ў даведніку?

КАРТЫ

У даведніку тры карты. Першая — на вокладцы. Гэта карта, якая дапамагае прадставіць усе 101 кіламетр 200 метраў канала ад ракі Нёман у раёне вёскі

Нямнова Гродзенскага раёна да польскага Аўгустова. Дарэчы, менавіта такая карта — рэдкасць.

Далей старонкі кампактнага даведніка разгортваюцца ў дзве вялікія карты з беларускай часткай канала. Першая ўнікальная тым, што на ёй паказана мяжа

турысцка-рэкрэацыйнага парку «Аўгустоўскі канал». Абзначаны тут і галоўныя цікавыя месцы. У іх ліку — шлюзы. Самы наведвальны — Дамброўка. Менавіта тут збіраюцца сотні турыстаў, каб паглядзець, як адбываецца шлюзаванне. Спойлер: усе механізмы прыводзяцца ў дзеянне ўручную, як і 200 гадоў назад. Спойлер № 2: паглядзець шлюзаванне можна не толькі з берага, але і сеўшы ў байдарку — самастойна прайсці праз вузкі шлюз з перападам вады ў тры метры.

Таксама на карце пазначаны сядзібна-паркавыя комплексы, музеі, гістарычныя помнікі і, вядома, месцы адпачынку, пункты пракату веласіпедаў, байдарака.

Разыначка другой вялікай карты — пранумараваныя доты, якія засталіся з часоў Вялікай Айчыннай вайны. Усяго іх на карце каля 60.

— Працавалі з кансультантам па Аўгустоўскім канале, які і параіў паказаць і пранумараваць доты, бо ў турыстаў яны заўсёды выклікаюць вялікую цікавасць. Тым больш што многія захаваліся да статкова добра. Пранумараваны яны менавіта па ваенных спісах. Таксама паказаны месцы баёў часоў вайны, каля многіх сёння ўстаноўлены помнікі, ёсць інфармацыйныя шылдачкі, — расказала рэдактар РУП «Белкартаграфія» Ірына ШЫЛАЙ.

ТУРЫСТЫЧНЫЯ МАРШРУТЫ

Яны нанесены на адну з карт, а на наступных старонках — падрабязнае апісанне. Даведнік прапануе адзін водны, тры пешаходныя і шэсць веласіпедных маршрутаў. Ёсць і кантакты арганізацый, якія могуць арганізаваць эксапідарожжа, прапа-

наваўшы неабходны інвентар, уключаючы веласіпеды і байдаркі.

QR-КОДЫ

Буклет-даведнік — рэч кампактная, у заплечніку турыста шмат месца не зойме. Таму ў ім толькі найважнейшае. Апісанні музеяў і сядзіб — максімальна інфармацыйныя і кароткія. Але дзякуючы QR-кодам турысты, зацікавіўшыся нейкім аб'ектам, знойдуць аб ім максімальную інфармацыю на сайтах і інтэрнэт-старонках.

ДЗЕ КУПІЦЬ?

Даведнік прадстаўлены ў кнігарнях, у тым ліку Гродна, у фірменнай краме Белкартаграфіі ў Мінску. Ёсць ён і ў турысцка-інфармацыйным цэнтры ў Сапоцкіне. Набыць даведнік можна таксама праз інтэрнэт-краму Белкартаграфіі. QR-код прыкладаецца.

Таццяна КУЗНЕЧАНКАВА.

УНП 190024351

У Польшчы нарастаюць маштабныя сацыяльныя хваляванні — з ліпеня Варшава адмяне замарозку цен на газ і электраэнергію, якая дзейнічала амаль два гады, паведамляе РІА «Новости». Цяпер жыхарам краіны давядзецца плаціць па значна ўзрослых рахунках — кампанія разаслала кліентам апавяшчэнні аб павышэнні тарафў мінімум на 50-60 працэнтаў (асобныя эксперты называюць і 80 працэнтаў). Па ўсім відаць, што ў польскім бюджэце шмат у чым з-за проста вар'яцкай па тэмпах (і, адпаведна, аб'ёмнага фінансавання) мілітарызацыі зусім не засталася грошай на энергетычныя субсідыі насельніцтву. Палякаў «выставяць на грошы» — пра патрэбы простых людзей афіцыйная Варшава традыцыйна «забылася». Да чаго гэта рыхтуюцца жыхары Польшчы?

«ЛИСТЫ ЖАХУ»

У разгар энергакрызісу ў маі 2022-га палякі спачатку разарвалі доўгатэрміновы кантракт з «Газпрамам» і толькі потым сталі думаць, што рабіць далей, адзначыла РІА «Новости». У выніку замарозкі кошт прыроднага газу для спажываўцаў. Таксама зафіксавалі тараф на электраэнергію (з пэўным лімітам спажывання). Для фермераў і шматдзетных сем'яў прадугледзілі больш высокі ліміт. Усё, што больш, — па значна вышэйшых расцэнках. Схема разліку дастаткова складаная, але прынцып той жа, што і ў іншых краінах ЕС: пастаўшчыкі праводзілі электрычнасць спажывацям ніжэй за рынак і атрымлівалі за гэта кампенсацыю ад дзяржавы і спецыяльных бюджэтных фондаў, якія часткова фінансуюцца вытворцамі энергіі.

даходамі. Праблема ў тым, што, на думку многіх, такая падтрымка будзе падачкай, а не рэальнай дапамогай. Журналісты партала Onet.pl пагаварылі з палякамі, якія выкарыстоўваюць у гаспадарцы газ — як з сеткі, так і з балонаў. Усе проста ў жаху.

«Спачатку ўсё было выдатна. Больш не трэба было хадзіць у кацельню, каб паліць кацёл. Не трэба купляць вугаль, закідаць яго ў склеп. Асабліва пасля смерці мужа я ў поўнай меры ацаніла перавагі газу. Цяпер, атрымаўшы ліст з гэтымі новымі тарафамі, я літаральна заплакала, — уздыхае 75-га-

сёння і так вельмі высокая, будучы яшчэ вышэйшай. Для людзей гэта будзе азначаць банкруцтва», — кажа Уладзіслаў.

Ідэю «энергетычнага сертыфіката» мужчына ўспрымае як надобры жарт. «Я жыў з жонкай, значыць, нам дадуць 400 злотых. І гэты нам павіна хапіць на аплату рахункаў за электрычнасць і газ? Гэта проста смешна...» Яго жонка ківае галавой: «Нешта мне гэта нагадвае. Мінулы раз, калі Туск быў ва ўладзе, у яго таксама не было грошай на дапамогу палякам. «Няма і ніколі не павіна быць», — іранізуе жанчына, згадваючы выказванне

Рахункі мужчыны за газ складаюць ад 130 да 150 злотых у месяц. «Цяпер я буду плаціць, напэўна, ужо больш за 200 злотых, быццам бы не такая ўжо вялікая розніца, але для мяне гэта ўсё роўна вельмі адчувальна. Два гады таму я плаціў за газ максімум 60 злотых. За апошнія гады гэтая сума вырасла ў тры разы і больш за тры разы не павялічыўся», — падкрэслівае ён.

ЧЭК ЯК ПРЫСУД

За апошнюю пару гадоў цені на хлеб у Польшчы ўзраслі ў некалькі разоў, а сёлета чакаецца яшчэ большае павышэнне. Адным з фактараў

рыкі, каб эканоміць грошы пры куплі прадуктаў. Высокі кошт харчавання і нестабільная эканамічная сітуацыя негатыўна ўплываюць на жыццё палякаў. Многія прадпрыемствы не вытрымліваюць шалёнага росту цен і вымушаны закрывацца. У такой сітуацыі ўсё больш людзей здзіўляюць крадзяжы ў супермаркетах, каб хоць неяк пракарміць сябе і свае сем'і. Гэтая з'ява — сведчанне таго, што крызіс ударыў па самых уразлівых пластах грамадства.

мажа павялічыць рызыку скаціцца ў галечу. З кожным новым дзіцем узровень беднасці павялічваецца.

«У Польшчы ёсць людзі, для якіх кожны чэк з'яўляецца прысудам, — адзначаюць аўтары даклада па даходах палякаў. — Лекі, асноўныя практычныя харчавання, адзенне, сродкі гігіены. Гэта прадметы першай неабходнасці, якія з'яўляюцца для іх прадметам раскошы. Яны не памятаюць, што гэта такое — выдаткаваць грошы на «маленькія задавальненні». Людзі, якія жывуць у галечы, з жахам чакаюць падліку сваіх і без таго сціплых выдаткаў».

Тым часам стала вядома, што ўрад Польшчы хаваў ад грамадскасці прагноз аб надыходзячым росце «энергетычнай беднасці» у краіне ў сувязі з запланаваным павышэннем цен на электраэнергію пасля 1 ліпеня. Гэтыя звесткі сталі вядомыя палякам толькі дзякуючы Еўракамісіі (ЕК), якая іх абнародавала. Аб гэтым паведамляла газета Dziennik Gazeta Prawna. Паводле звестак выдання, у дакладзе, адпраўленым Еўракамісіі, міністэрства клімату і навакольнага асяроддзя Польшчы разглядае сцэнарыі, паводле якіх некалькі мільёнаў грамадзян краіны пасля павышэння цен на электраэнергію не змогуць задавальняць свае асноўныя патрэбы ў абараванні і асвятленні ўласнага жылля.

Прыкметы «энергетычнай беднасці» ўжо назіраюцца ў 11 працэнтаў усіх польскіх хатніх гаспадарак, яшчэ тры працэнты знаходзяцца ў «групе рызыкі», адзначаецца ў дакуменце. Міністр клімату і навакольнага асяроддзя Паўліна Геніг-Клоска заявіла, што дакумент не быў абнародаваны яе ведамствам «з-за вельмі напружанага графіка [работы] міністэрства». Тут, напэўна, каментарыі залішня — улада не для народа.

Пётр ДУНЬКО.

ЗА ПАЎКРОКА АД «ЭНЕРГЕТЫЧНАГА ШОКУ»

Да чаго рыхтуюцца жыхары Польшчы?

доява пані Яніна, жыхарка мястэчка Велюнь у Лодзінскім ваяводстве. — Ацяпленне дома або прыгатаванне супу раз у два дні цяпер мне будзе проста не па кішэнні. Прыйдзецца адключыць абгрэвальнікі ў ваннай і гасінаў і перапрацаваць жыцц на кухні».

Па словах жанчыны, у зімовы сезон яна раз на два месяцы плаціла за газ прыкладна 800 злотых. Улетку атрымлівалася каля 250 злотых. «Калі ціна вырасце на 50 працэнтаў, мне давядзецца плаціць 370—1400 злотых. Гэта для мяне проста касмічная сума. А на што набываецца з гэтых грошай? Дзе ежа?» — заўважае жанчына.

Проста ў шоку і Уладзіслаў Міхальскі, жыхар шматпавярховіка на вуліцы Наватарскай у Закапанам. «Наш дом быццам бы новы, яму 12 гадоў. Але мы жывём на першым паверсе, проста над падземнымі гаражамі. Холад страшны. Вядома, якія бываюць зімы ў Закапанам. Газавая печ працуе амаль няспынна, каб у кватэры было адносна цёпла. Ужо цяпер за ацяпленне і прыгатаванне ежы мы плацім зоймой каля 800 злотых. Таму я проста не магу сабе ўявіць, што цені на газ, якія

былога міністра фінансаў Яўска Расціўскага.

У гэтай сітуацыі многія людзі, якія ацяпляюць дом газам, пачынаюць шукаць яму альтэрнатыву. Яшчэ адзін суразмоўца Onet.pl Давід жыве ў горадзе Нова-Тарг у старым доме разам са сваёй жонкай, сякрукхай і двума дзецьмі-падлеткамі. За сезон за газ (ацяпленне, гарачая вада і прыгатаванне ежы) яны плаціць 1500—1800 злотых у месяц. «Для нас гэта вялікая выдаткі. Пасля павышэння тарафў уесь заробак жонкі будзе сыходзіць на аплату квітанцый за электрычнасць і газ. Таму я падумаю аб тым, каб купіць дзе-небудзь старую печку ў кацельню, якой мы не карысталася ўжо гадоў дваццаць. Цэны на вугаль на фоне апошніх падзей упалі. Мой сябар, у якога падобны дом, спальвае зоймой каля тону ў месяц. Эканамічная выгада ў наўнасці. Я ведаю, што гэта неэкалагічна, а гэтыя печкі ў нас ужо забаронены. Шчыра кажучы, мне ўсё роўна». Давід кажа, што кіруецца эканамічнымі, а не экалагічнымі меркаваннямі.

Пётр з сілезкага мястэчка Жоры з жонкай і двума сынамі дашкольнага ўзросту для нагрэву вады і прыгатавання ежы выкарыстоўвае газ (а зоймой і для ацяплення).

росту цен на прадукты з'яўляецца інфляцыя, звязаная з павелічэннем затрат. Вытворцы таксама эканомяць, памяншаючы вагу прадукцыі ў пакаванні або скарачаючы колькасць кампанентаў. Гэтыя меры зніжаюць сабекошт, але не прыводзяць да зніжэння цен тавару. У сваю чаргу, пакупнікі выкарыстоўваюць розныя хіт-

Даслоўна «3 кожнага паляка, у тым ліку немаўлят, улады аднімуць да \$4 тыс. на мілітарызацыю»

Аб гэтым Прэзідэнт Беларусі, Старшыня VII Усебеларускага народнага сходу Аляксандр Лукашэнка заявіў на пасяджэнні VII УНС. «Агульны аб'ём фінансавання праграм тэхнічнай мадэрнізацыі польскага войска да 2035 года прадугледжаны ў памеры 133 мільярдаў долараў. Ці ведаюць палякі, што з кожнага члена сям'і, уключаючы немаўлят, аднімуць да 4 тысяч долараў?» — заўважыў Аляксандр Лукашэнка.

Так, перааснашчваючы ўзброеныя сілы, Польшча робіць акцэнт на закупцы сучасных баявых самалётаў, беспілотных лятальных апаратаў, бранятэхнікі, рэактыўных сістэм залпавага агню і зенітных ракетных комплексаў як замежнай, так і нацыянальнай вытворчасці. Акрамя таго, польскае кіраўніцтва мае намер заключыць кантракты на пастаўку амерыканскіх ударных верталётаў AH-64.

«Што датычыцца баявых падраздзяленняў узброеных сіл Польшчы на граніцы з Беларуссю. Пад маркы ўзмацнення аховы ваеннай вырашаюць разведвальна-дыверсійныя задачы. Ну і Польшча мае намер стварыць «самыя магутныя сухапутныя войскі ў Еўропе». Зразумела, з дапамогай ваенна-тэхнічнай падтрымкі Злучаных Штатаў, — сказаў Прэзідэнт. — Варшава паступальна нарошчвае колькасць узброеных сіл: да 2035 года плануецца павялічыць іх да 300 тыс. чалавек (цяпер у іх крыху больш за 190 тыс.). Таксама не магу ўтрымацца ад каментарыяў. У гэтай беднай Польшчы і так ужо няма каму працаваць, грамадзянскіх праблем вышэй за дах. Пра якія бітвы мараць? Хто іх будзе забяспечваць? Бо для вайны патрэбна магутная эканоміка, а яны сядзяць на датацыях Еўрасаюза і дапамозе Злучаных Штатаў Амерыкі».

«Навошта ім гэта трэба наогул? Мы не збіраемся з імі ваяваць. З тэрыторыі Беларусі яны не павіны чакаць ніякіх актыўных, агрэсіўных дзеянняў супраць польскай дзяржавы і народа. Нам гэта не трэба», — падкрэсліў Прэзідэнт.

ПАДАЧКА, А НЕ ДАПАМОГА

У Польшчы цяпер абмяркоўваюцца ўвядзенне «энергетычных сертыфікатаў», якія атрымаюць бедныя і сем'і з невысокімі

ООО «Фрондера» извещает о проведении публичных торгов в форме открытого аукциона по продаже имущества ОАО «Вилейский райгазсервис»

Лот	Наименование	Земельный участок и местонахождение лота	Начальная цена без учета НДС, бел. руб.	Задаток, бел. руб.	Шаг аукциона, бел. руб.
1	Капитальное строение (жилой дом) с инвентарным номером 631/С-59381 (назначение – здание одноквартирного жилого дома, наименование – жилой дом, площадь – 64,3 кв. м). Составные части и принадлежность: одноэтажный блочный оштукатуренный жилой дом с верандой, сараем	Земельный участок с кадастровым номером 621385408101000162 для размещения объектов усадьбы застройки (строительстве и обслуживания жилого дома), пл. – 0,2091 га (право аренды), расположенный по адресу: Минская обл., Вилейский р-н, Осиповичский с/с, д. Осиповичи, ул. Центральная, 75	19 944,00	1994,40	997,20
2	Бытовка (металл), инв. № 6057-ос1		180,00	18,00	9,00
3	1. Капитальное строение с инвентарным номером 631/С-67598 (назначение – здание специализированное сельскохозяйственного назначения, наименование – зерносклад деревянный, общая площадь – 297,1 кв. м, составные части и принадлежность: 2А1/Д – зерносклад деревянный) 2. Капитальное строение с инвентарным номером 631/С-67599 (назначение – здание специализированное для ремонта и (или) технического обслуживания автомобилей (в том числе автомобильные заправочные, зарядные и газонаполнительные станции), наименование – весовая, общая площадь – 19,3 кв. м, составные части и принадлежность: 3А1/к – весовая, а – навес)	Минская обл., Вилейский р-н, Осиповичский с/с, 15/1, зерносклад деревянный, район д. Осиповичи	1692,00	169,20	84,60
4	Капитальное строение с инвентарным номером 631/С-65207 (назначение – здание специализированное для ремонта и (или) технического обслуживания автомобилей (в том числе автомобильные заправочные, зарядные и газонаполнительные станции), наименование – станция технического обслуживания автомобилей, общая площадь – 4691,9 кв. м, составные части и принадлежность: одноэтажная кирпичная станция технического обслуживания автомобилей с трехэтажным кирпичным административно-бытовым корпусом и навесом	Кадастровый номер 621385412101000183, площадью 0,7037 га, назначение – для размещения объектов по ремонту и обслуживанию. Право аренды. Минская обл., Вилейский р-н, Осиповичский с/с, аг. Шиловичи, ул. Советская, 9	32 928,00	3292,80	1646,40
5	Капитальное строение с инвентарным номером 631/С-62018 (назначение – здание неустановленного назначения, наименование – здание бани, общая площадь – 242,3 кв. м, составные части и принадлежность: здание бани с пристройкой, сараем	Кадастровый номер 621385412101000009, площадью 11,6867 га, назначение – для содержания и обслуживания зданий и сооружений. Право постоянного пользования. Минская обл., Вилейский р-н, Осиповичский с/с, аг. Шиловичи, ул. Советская, 9	5376,00	537,60	268,80

В отношении лота № 1 проводятся пять повторные торги. **Стоимость снижена на 40 %**. Ранее публикация размещалась в газете «Звезда» № 25 (30159) от 06.02.2024, стр. 15, № 52 (30186) от 14.03.2024, стр. 14, № 64 (30198) от 30.03.2024, стр. 4, № 78 (30212) от 19.04.2024, стр. 15, № 92 (30226) от 11.05.2024, стр. 7. В отношении лота № 2 проводятся шесть повторные торги. **Стоимость снижена на 80 %**. Ранее публикация размещалась в газете «Звезда» № 228 (30108) от 24.11.2023, стр. 15, № 36 (30170) от 21.02.2024, стр. 14, № 48 (30182) от 07.03.2024, стр. 10, № 64 (30198) от 30.03.2024, стр. 4, № 78 (30212) от 19.04.2024, стр. 15, № 92 (30226) от 11.05.2024, стр. 7. В отношении лота № 3 проводятся одиннадцать повторные торги. **Стоимость снижена на 90 %**. Ранее публикация размещалась в газете «Звезда» № 138 (30018) от 20.07.2023, стр. 14, № 197 (30077) от 11.10.2023, стр. 15.

№ 214 (30094) от 03.11.2023, стр. 15, № 228 (30108) от 24.11.2023, стр. 15, № 245 (30125) от 19.12.2023, стр. 15, № 7 (30141) от 11.01.2024, стр. 14, № 20 (30154) от 30.01.2024, стр. 10, № 32 (30166) от 15.02.2024, стр. 11, № 54 (30188) от 16.03.2024, стр. 15, № 68 (30202) от 05.04.2024, стр. 15, № 92 (30226) от 11.05.2024, стр. 7. В отношении лотов №№ 4, 5 проводятся третьи повторные торги. **Стоимость снижена на 30 %**. Ранее публикация размещалась в газете «Звезда» № 32 (30166) от 15.02.2024, стр. 11, № 68 (30202) от 05.04.2024, стр. 15, № 92 (30226) от 11.05.2024, стр. 7

Местонахождение лота № 2: Минская обл., Вилейский р-н.

Лот № 3 расположен на земельном участке с кадастровым номером 621300000001003832 для ведения товарного сельского хозяйства, пл. – 159,4315 га. Право постоянного пользования. Ограничения (обременения) в отношении земельного участка лота № 1: виды ограничений (обременений) прав: земли, находящиеся на природных территориях, подлежащих специальной охране (в водоохранной зоне реки, водоема), код – 2,4, площадь – 63,9400 га; земли, находящиеся на природных территориях, подлежащих специальной охране, код – 2,5, площадь – 14,9300 га; земли, находящиеся в охранных зонах электрических сетей, код – 5,2, площадь – 11,7700 га; земли, находящиеся в придорожной полосе автомобильной дороги, код – 7,1, площадь – 18,1200 га; земельные участки, находящиеся на мелрируемых землях, код – 12, площадь – 71,4000 га. Участок № 53. Земельный участок является делимым, расходы по выделению земельного участка оплачивает покупатель

Дата и время проведения торгов – 26 июня 2024 года в 12.00 (регистрация с 11.30 до 11.55)

Срок приема заявлений и внесения суммы задатка – с 10.00 13 июня 2024 года до 16.00 24 июня 2024 года

Ограничения (обременения) – В отношении лотов №№ 2, 4, 5 имеется ограничение (обременение) в виде залога (залогадержатель – ОАО «Белгазпромбанк»). Залог прекращается в случае реализации объекта на торгах (ст. 15 Закона Республики Беларусь от 20.06.2008 № 345-З (ред. от 28.06.2022) «Об ипотеке»). Вопросы по обременениям по тел. 80172552928.

Условия для участия в торгах: 1. До подачи заявления необходимо внести задаток на р/с ВУ36ALFA30122215570040270000, код банка ALFABYU2X, УНП 192789344. Получатель – ООО «Фрондера», назначение платежа: ОТНР 40901. Задаток для участия в торгах по Лоту «...», ОАО «Вилейский райгазсервис», проводимых 26.06.2024.

2. Заявление на участие (на каждый лот отдельно) и необходимые документы (соглашение о правах и обязанностях сторон в 2 экземплярах (на каждый лот отдельно), копия платежного поручения о перечислении задатка, копия паспорта (стр. 31–33, действующая прописка); копия свидетельства о государственной регистрации – для ИП и юр. лица; документ, подтверждающий полномочия руководителя или представителя юр. лица, копия Устава – для юр. лица) принимаются в рабочие дни с 10.00 до 18.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127. Документы могут подаваться посредством направления почтой (220113, г. Минск, а/я 524) или личной подачей. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата и время получения организатором торгов оригинала заявления на участие в аукционе и полного пакета прилагаемых документов (в случае направления почтой – дата и время поступления документов на абонентский ящик организатора торгов). По вопросу подготовки необходимых документов для участия в аукционе обращаться по телефону: +375293082897, +3752930828650.

3. К участию в торгах допускаются лица, подавшие организатору торгов в указанный в извещении о проведении торгов срок заявление с приложением необходимых документов и зарегистрированные в журнале регистрации на участие в торгах. Победителем аукциона признается участник, предложивший в ходе торгов наивысшую цену. Результаты торгов оформляются протоколом в день проведения торгов.

4. В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником или для участия в нем явился только один участник, при согласии этого участника приобрести предмет торгов по начальной цене, увеличенной на 5 %, комиссия в день проведения аукциона оформляет протокол о продаже предмета торгов этому участнику аукциона.

5. Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение открытого аукциона (вознаграждение аукциониста и затраты по размещению публикации в газете) на основании счета-фактуры и акта в течение 5 (пяти) календарных дней со дня проведения аукциона. **Вознаграждение аукциониста: по лоту № 1 – 5 % от конечной цены предмета торгов, по лотам №№ 2–5 – 7 % от конечной цены предмета торгов.**

Победитель аукциона (Претендент на покупку) должен подписать с Продавцом договор купли-продажи предмета торгов после возмещения затрат на организацию и проведение аукциона в течение 10 (десяти) рабочих дней с момента подписания протокола о результатах торгов. Оплата приобретенного предмета торгов должна быть произведена в полном объеме не позднее 20 (двадцати) рабочих дней со дня проведения торгов.

6. Подборные с правилами проведения торгов можно ознакомиться в разделе «Ликвидация» на сайте https://orgtop.by/lot/

7. Все желающие могут предварительно ознакомиться с предметом торгов. По вопросу осмотра объектов обращаться по телефону: +375293082897, +3752930828650. Дополнительная информация по лотам №№ 1, 3 по тел. +3752930828650, Алена; по лотам №№ 4, 5 по тел. +375293082762, Екатерина.

8. Организация и проведение аукциона осуществляются на основании норм положения «О порядке продажи имущества ликвидируемого юридического лица с публичных торгов», утвержденного постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.01.2013 № 16.

9. Государственная регистрация (удостоверение) договора купли-продажи недвижимого имущества и возникающих на его основании прав осуществляется Покупателем самостоятельно и за свой счет.

При реализации НДС не начисляется на основании подп. 1.33 п. 1 ст. 118 Налогового Кодекса Республики Беларусь.

Информация о продавце – ОАО «Вилейский райгазсервис» в лице ликвидатора – ООО «Партнер-Консалт», тел. +37517255292, ул. Вилейка, ул. 1 Мая, 105, УНП 600010756

Организатор аукциона – ООО «Фрондера» 220113 г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127; ☎ 8 (029) 308 28 97 • e-mail: info.torg@orgtop.by • сайт https://orgtop.by • telegram https://t.me/orgtop

Извещение о проведении аукциона по продаже права заключения договоров аренды изолированных помещений Белорусского республиканского унитарного предприятия экспортно-импортного страхования «БЕЛЭКСИМГАРАНТ» филиал «БЕЛЭКСИМГАРАНТ-БРЕСТ»

№ лота	Наименование и местонахождение объекта	Общая площадь (кв. м)	Начальная цена продажи, руб.	Сумма задатка, руб.	Срок аренды	Условия продажи	Размер коэффициента к базовой ставке арендной платы
1	Право аренды офисных помещений, расположенных в изолированном помещении с инв. № 100/D-85349 по ул. Гоголя, 46 (1-й этаж)	63,05	279,94	279,94	5 лет	Для оказания офисно-управленческой деятельности (оказание услуг в сфере туризма, юридических услуг, ритейл-сервисов, услуг в области международных и внутриреспубликанских перевозок)	3,0

Балансодержатель – Белорусское республиканское унитарное предприятие экспортно-импортного страхования «БЕЛЭКСИМГАРАНТ» филиал «БЕЛЭКСИМГАРАНТ-БРЕСТ», г. Брест, ул. Гоголя, 46, тел.: 8 (0162) 59-13-73.8 (044) 540-24-60

Организатор торгов: КУП «Брестский городской центр по управлению недвижимостью», тел. 53-81-92, г. Брест, ул. Ленина, 50-23

Размер штрафа, уплачиваемый в случаях, определенных Положением «О порядке проведения аукционов по продаже права заключения договоров аренды капитальных строений (зданий, сооружений), изолированных помещений, машино-мест, их частей, находящихся в государственной собственности», утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.08.2009 г. № 1049 – 4 000,00 руб

ПРИМЕЧАНИЕ: Для участия в аукционе юридических или физических лиц, в том числе индивидуальных предпринимателей, в адрес организатора аукциона подать заявление, подписать соглашение с КУП «Брестский городской центр по управлению недвижимостью», прилагают к заявлению, подаваемому: **юридическим лицом** – резидентом Республики Беларусь: копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица; копия платежного поручения о перечислении задатка на текущий (расчетный) счет организатора аукциона; **юридическим лицом** – нерезидентом Республики Беларусь: легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена не ранее чем за 6 месяцев до даты подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; копия платежного поручения либо иного документа о перечислении задатка на текущий (расчетный) счет организатора аукциона; **индивидуальным предпринимателем:** копия документа, подтверждающего государственную регистрацию индивидуального предпринимателя; копия платежного поручения о перечислении задатка на текущий (расчетный) счет организатора аукциона; **физическим лицом** – копия платежного документа о перечислении задатка на текущий (расчетный) счет организатора аукциона.

При подаче заявления на участие в аукционе с прилагаемыми документами и заключением соглашения: **физическое лицо, индивидуальный предприниматель** предъявляют организатору аукциона документ, удостоверяющий личность: **представитель физического лица, индивидуальный предприниматель, юридического лица** предъявляют организатору аукциона оригинал доверенности (документ, подтверждающий полномочия должностного лица), документ, удостоверяющий личность.

Сумма задатка в размере до 10 % от начальной цены продажи перечисляется КУП «Брестский городской центр по управлению недвижимостью» на счет № ВУ72АКВВ30127803600110000000 в ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Минск, код банка АКВВУ2X, УНП 290433924, в срок по 02.07.2024 г.

Порядок оформления участия в аукционе и проведения торгов определяется Положением «О порядке проведения аукционов по продаже права заключения договоров аренды капитальных строений (зданий, сооружений), изолированных помещений, машино-мест, их частей, находящихся в государственной собственности», утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.08.2009 г. № 1049.

Право заключения договора аренды возникает у победителя аукциона с момента внесения им определенной в ходе аукционных торгов цены за право аренды нежилого помещения. Данная сумма должна быть внесена победителем в течение 3 рабочих дней со дня проведения торгов. Победитель аукциона обязан заключить договор аренды в течение 10 рабочих дней с даты проведения торгов.

Победитель аукциона обязан оплатить организатору аукциона в течение 3 рабочих дней с даты проведения торгов сумму в счет возмещения фактических затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходов, связанных с изготовлением и предоставлением участникам документа, необходимой для его проведения, окончательный размер которых определяется до аукциона и фиксируется в соответствующих ведомостях ознакомления участников

Аукцион состоится 09 июля 2024 г. в 11.00 по адресу: г. Брест, ул. Зиньгальс, 3, актовый зал (либо каб. 607) с 8.30 07.06.2024 г. до 16.00 02.07.2024 г. по адресу: г. Брест, ул. Ленина, 50-23

Заявления на участие в аукционе принимаются Контактный телефон: 53-81-92. Сайт: www.bgcn.by; www.brest-region.gov.by; www.gki.gov.by

ООО «СпецРеализация» объявляет о проведении вторых повторных открытых торгов в форме аукциона по продаже имущества ликвидируемого юридического лица – ООО «ПолиКоут»

(УНП 692144847, Минская обл., Минский р-н, Шершунский с/с, д. 24, район д. Новый Двор, оф. 10, здание РММ).

Дата и время проведения торгов: 25 июня 2024 года. Начало – 10.00. Заявки принимаются с 13 июня 2024 года по 22 июня 2024 года.

Место проведения торгов: Минск, пр-т Победителей, 31-1, конференц-зал ОАО «Гостиница Планета».

Организатор торгов: ООО «СпецРеализация» (УНП 691842036, Минская обл., Минский р-н, Новодворский с/с, д. Большое Стиклево, д. 40, корп. 2, пом. 23, каб. 23-5), тел. 8 (029) 684-71-76.

Продавец: ООО «ПолиКоут» (УНП 692144847) в лице ликвидатора – директора ООО «Консалтинговая группа «ПРАВО» Мамедовой В.О.

Шаг торгов – 5 %. Задаток – 2 %. Подробная информация об имуществе, условиях торгов и порядке проведения размещена на интернет-сайте <https://www.spcrrealization.by/>. Контактный телефон для осмотра лота в рабочее время (с 9.00 до 17.00) +375296847176.

Сведения о предыдущих торгах:
РИУ «Издательский дом «Звезда», номер газеты 74 (30208) за 13.04.2024.
РИУ «Издательский дом «Звезда», номер газеты 103 (30237) за 29.05.2024

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Организатор электронных торгов, Оператор электронной торговой площадки) информирует о проведении повторных электронных торгов по продаже имущества, принадлежащего РУП «Белоруснефть-Минскоблнефтепродукт» (Продавец).

Электронные торги состоятся 27.06.2024

Лот № 1: комбайн зерноуборочный самоходный, модель КЗС-1218, заводской № 05133. Начальная цена без НДС – 45 600,00 руб. Местонахождение Лота № 1: Минская обл., Логойский р-н, аг. Гостиповичи.

Извещение о проведении электронных торгов размещено на сайте Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь gki.gov.by и на электронной торговой площадке «GOSTORG» gostorg.by

Организатор электронных торгов: 8 (017) 324-70-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52, torg@ino.by
Электронный адрес ЭТП: gostorg.by УНП 190055182

Центр Промышленной Оценки · ОРГАНИЗАЦИЯ АУКЦИОНОВ · ОЦЕНКА ВСЕХ ВИДОВ ИМУЩЕСТВА

Информация о проведении электронных торгов

Организатор электронных торгов: ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1607

Продавец: ГЛХУ «Смолевичский лесхоз», Минская область, г. Смолевичи, ул. Торговая, д. 41

Оператор ЭТП: ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703. Адрес ЭТП: www.ipmtorgi.by

Предмет электронных торгов: транспортное средство, бывшее в употреблении, расположенное по адресу: Минская обл., г. Смолевичи, ул. Торговая, 41

Лот №	Наименование	Начальная цена, с НДС, бел. руб.
1	Грузовой специальный самосвал MAZ 6501 A5-330-060, 2018 г. в., рег. знак АК 1206-5, № кузова YZM6501A5A0000062 Прицеп специальный самосвал MAZ 8571-02, 2012 г. в., рег. знак А 2591 B-5, № кузова YZM857102C0000013.	63 000,00

Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/с BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелВЭБ» (BYN), БИК BELBY2X. Получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки». УНП 191 021 390. **Срок внесения задатка по 12.07.2024 г.**

Дата и время начала и окончания электронных торгов: с 11.00 до 11.00 15.07.2024. Торги проводятся на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов

Дата и время окончания приема заявок: заявки на участие в электронных торгах принимаются по 12.07.2024 до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by

Извещение о проведении электронных торгов опубликовано на сайте Государственного комитета по имуществу (http://gki.gov.by) от 13.06.2024 г.

Контактные телефоны: +375(17)310-36-37; +375(29)154-34-35.
E-mail: auction@cpo.by

Центр Промышленной Оценки · ОРГАНИЗАЦИЯ АУКЦИОНОВ · ОЦЕНКА ВСЕХ ВИДОВ ИМУЩЕСТВА

Извещение о проведении электронных торгов в форме открытого аукциона

Организатор аукциона: ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1607. Сайт в интернете: www.cpo.by

Продавец: ОАО «БАТЭ» – управляющая компания холдинга «Автоком-плекс», ул. Даумана, 95, 222120, г. Борисов, Минская обл., +375 177 78-83-92

Оператор ЭТП: ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46, www.ipmtorgi.by

Предмет электронных торгов:

Административное здание «Б» (здание административно-хозяйственное), инв. номер 610/С-1407, общей площадью 5429,7 кв. м, по адресу: Минская обл., Борисовский р-н, г. Борисов, ул. Даумана, 107/1. Составные части и принадлежность: Б4(к) – административное здание «Б», В1(к) – пристройка, Б4(ск) – подвальный этаж, 61 – проезды, 62 – пешеходные дорожки, 63 – подпорная стена.

В состав лота входят зеленые насаждения (9 ед.)

Сведения о земельном участке с кадастровым номером 620850100014000772: предоставлен на праве аренды по 13.07.2039 г. общей площадью 0,4053 га для обслуживания административного здания «Б»

Дополнительная информация: 1. Обременение – аренда. 2. Победитель электронных торгов обязан за свой счет не позднее одного месяца с даты заключения договора купли-продажи предмета аукциона установить по всей границе земельного участка, разделяющей территории Продавца и Покупателя, со стороны Продавца непрозрачное, прочное, высотой не менее трех метров, ограждение, оборудованное колючей проволокой «Егоза», если иное не согласовано сторонами

Задаток 1 % от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/с BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелВЭБ» (BYN), БИК BELBY2X. Получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки». УНП 191 021 390

Срок подписания договора купли-продажи: 10 рабочих дней после электронных торгов. Продавец составляет и направляет договор для подписания победителю аукциона

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победителем электронных торгов либо единственным участником электронных торгов, согласившимся приобрести предмет электронных торгов по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета электронных торгов, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи

Порядок проведения и оформления участия в электронных торгах

Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by. Ответственность участника аукциона, его права и обязанности, штрафные санкции прописаны в соглашении о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона. Данное соглашение является договором присоединения и размещается на странице лота во вкладке «Документы» по адресу: www.ipmtorgi.by. Страница лота по указанному адресу содержит также информацию о типе торгов и общих правилах их проведения. Победителем аукциона признается участник, предложивший максимальную цену

Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение 0,2 % от цены продажи лота в течение 3 рабочих дней после проведения электронных торгов. Победитель аукциона либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, также оплачивает затраты продавца на проведение оценки в сумме 1300,00 бел. руб. и затраты по публикации извещения в газете

Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов без объяснения причин снятия

Предыдущее извещение опубликовано в газете «Звязда» от 05.03.2024 г.

Дата и время начала и окончания электронных торгов: 17.07.2024 г. с 10.00 по 12.00. Торги проводятся на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов

Дата и время окончания приема заявок: заявки на участие в электронных торгах принимаются по 17.07.2024 до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by

Контактные данные: Тел.: +375 17-310-36-37; +375 (29)-317-95-42; E-mail: auction@cpo.by

Извещение о проведении торгов с условиями по продаже имущества, принадлежащего ОАО «ДСТ № 5»

Предмет торгов

Капитальное строение с инв. № в ЕГРН 640/С-26157 общей площадью 36,4 кв. м (наименование – весовая; назначение – здание специализированного иного назначения; составные части и принадлежность: здание весовой А1/к с навесом а, навесом б, площадкой в); весы грузовые автомобильные грузоподъемностью 60 тонн с инв. номером 1036, год ввода в эксплуатацию 01.06.2007

Сведения о земельном участке: площадь – 0,3364 га, кадастровый номер – 624682300001000037

Местонахождение: Минская обл., Слуцкий р-н, Исернский с/с, 11/1, вблизи д. Великая Слова

Начальная цена: 19 000,00 бел. руб. без учета НДС

Сумма задатка: 1 900,00 бел. руб.

Обременение: аренда

Продавец имущества: ОАО «ДСТ № 5», г. Минск, ул. Лукьяновича, 4-253.

Организатор торгов: государственное предприятие «МГЦН», г. Минск, ул. К. Маркса, 39, к. 10.

Условия торгов: победитель торгов (покупатель) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 1 процента от цены продажи предмета торгов, указанной в протоколе о результатах торгов, в течение 3 рабочих дней со дня проведения торгов.

Торги проводятся в соответствии со ст.ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества, принадлежащего ОАО «ДСТ № 5», утвержденным организатором торгов.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, внешне задаток, а также представившие организатору торгов следующие документы:

- заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов);
- заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов);
- копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей);
- копию устава (для юридических лиц);
- копию платежного документа о внесении задатка;
- документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица, а также при необходимости иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе, на расчетный счет № BY15 BLBB 3012 0190 3985 8300 1001 в ЦБВ № 527 ОАО «Белинвестбанк», г. Минск, БИК BLBBBY2X, кодификатор назначения платежа – 49091, получатель – государственное предприятие «МГЦН», УНП 190398583.

Торги проходят в форме открытого аукциона с условиями на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и не включает НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в них подано только одним участником или для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику (покупателю) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается после предоставления копии платежного документа о перечислении суммы вознаграждения за организацию и проведение торгов и подписывается в течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона.

Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи.

Торги проводятся 16 июля 2024 года в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 7 (зал аукциона). Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 13.06.2024 по 12.07.2024 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.00) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6. По вопросу осмотра объекта следует обращаться по телефону (017) 388-43-21.

Телефоны для справок: (017) 385-48-36 (государственное предприятие «МГЦН»); (017) 388-43-21, (029) 179-23-02 (ОАО «ДСТ № 5»).

Могилевский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» извещает о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества ОАО «Могилевхимволокно»

Аукцион состоится 28.06.2024 в 11.00 по адресу г. Могилев, ул. Первомайская, 77, к. 352.

Лот № 1 – капитальное строение с инв. 700/С-50159 – здание административного корпуса № 3 отряда кадров, пл. – 2496,0 кв. м, назначение: здание административно-хозяйственное, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 74010000001001312 (пл. 44,2606 га, право постоянного пользования отдельный земельный участок для обслуживания здания не выделен), по адресу: Могилевская обл., г. Могилев, пр-т Шмидта. Капитальное строение с инв. 700/С-50121 – здание производной на ЗИП-2, пл. – 15,2 кв. м, назначение: здание специализированного иного назначения, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 740100000005001828 (пл. 221,2366 га, право постоянного пользования, отдельный земельный участок для обслуживания здания не выделен), по адресу: Могилевская обл., г. Могилев, пр-т Шмидта, 45.

Ограждение возле АБК-3 из металлических прутьев, р. 34,8*0,9 (инв. № по бух. учету 2030081900). Локальная вычислительная сеть АИК-3 (инв. № по бух. учету 4800545100). Система охранной сигнализации в инженерно-административном корпусе № 3 (инв. № по бух. учету 4701454200). Участок линейной канализации от магистрали до АБК-3 (инв. № по бух. учету 30101216000). Кабель телефонный ТП 50*2*0,5 (возле ОК) (инв. № по бух. учету 3000093800). Кабель телефонный ТП 100*2*0,5 (возле ОК) (инв. № по бух. учету 3000093900). Кабель телефонный ТП 20*2*0,5 (возле ОК) (инв. № по бух. учету 3000094000). Кабель телефонный ТП 10*2*0,5 (возле ОК) (инв. № по бух. учету 3000094100). Кабель ПРППМ-2 1*12 (инв. № по бух. учету 3000013200).

Начальная цена предложения: 836 732,92 бел. руб. с учетом НДС Сумма задатка 83 673,29 бел. руб.

Р/с для перечисления задатка BY85 BAPB 3012 7802 9001 0000 0000 в ОАО «Беларуспромбанк», г. Минск, БИК BAPB2X. Получатель платежа – РУП «Институт недвижимости и оценки» УНП 190055182. Код назначения платежа 49091. Срок подачи документов для участия в аукционе: по 27.06.2024 до 11.00. Порядок оформления участия в аукционе, порядок его проведения, а также определения лица, выигравшего аукцион, содержится в информации о проведении аукциона, опубликованной на торговой площадке Организатора аукциона GOSTORG.BY, информация о предыдущих аукционах была опубликована в номерах газеты «Звязда» от 27.05.2023, 22.09.2023, 02.12.2023. Доп. информация можно получить по тел. 8029-624-26-25, Mogilev@ino.by

БЕЛАРУСБАНК

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА по продаже объекта недвижимости

Организатор торгов в форме открытого аукциона по продаже имущества – Гродненское областное управление № 400 ОАО «АСБ Беларусбанк»

Наименование объекта продажи	Капитальное строение с инвентарным номером № 451/С-1893 (здание банка) общей площадью 2595,1 кв. м, расположенное по адресу: Гродненская область, г. Дятлово, ул. Комсомольская, д. 2
Начальная цена продажи	799 505,82 (семьсот девяносто девять тысяч пятьсот пять рублей 82 копейки), в том числе НДС по ставке 20 % – 133 250,97 (сто тридцать три тысячи двести пятьдесят рублей 97 копеек)
Сумма задатка	79 950,58 (семьдесят девять тысяч девятьсот пятьдесят рублей 58 копеек)
Открытие аукцион состоится	19.07.2024 в 10.00 по адресу: г. Гродно, ул. Ново-Октябрьская, 5, актовый зал (помещение на третьем этаже)
Заявления и документы на участие принимаются	В рабочие дни с 9.00 до 17.00, в пятницу – до 15.45, по 18.00 17.07.2024 включительно по адресу: г. Гродно, ул. Ново-Октябрьская, 5, кабинет 307
Продавец	ОАО «АСБ Беларусбанк». Договор купли-продажи заключается и регистрируется в РПГ «Гродненское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру»
Дополнительные условия	Объект недвижимости имеет следующие обременения: - часть изолированных помещений переданы в аренду (площадь 83,6 кв. м) и в безвозмездное пользование (площадь 393,9 кв. м); - реализация проводится с условием размещения на площади объекта недвижимости центра банковских услуг для обслуживания населения (с заключением договора аренды); - продаже подлежат следующие прочее имущество: циркуляционный насос ИЧ63/71 (2,57, 0 руб.); устройство АРР (32,65 руб.); телосчетчик ТЭМ-4 (189,14 руб.); кондиционер настенный Panasonic (129,96 руб.); электросчетчик (5,82 руб.); узел учета и регулировка тепла (218,40 руб.); кондиционер MDV MDSF-12HFN1 (150,70 руб.); система кондиционирования воздуха н. б. и втТАС024 (652,16 руб.); монитор (4,32 руб.); монитор (4,32 руб.); термометр (2,76 руб.); термометр (2,76 руб.); термометр (2,76 руб.); соединительная коробка (4,68 руб.); счетчик электрической энергии (92,66 руб.); счетчик электрической энергии CE 103 BV R33 043 (84,24 руб.); пожарная сигнализация (1022,29 руб.); ЛВС-кабельная система на 80 портов (1680,00 руб.); кабельная линия связи до РУ3С (20 пар) (1360,00 руб.). Общая стоимость прочего имущества – 5664,69 (пять тысяч шестьсот шестьдесят четыре рубля 69 копеек), с учетом НДС по ставке 20 %. Приобретаются победителем аукциона либо единственным участником аукциона на основании отдельно заключенного договора купли-продажи
Контактные данные	По вопросам, связанным с организацией осмотра объектов продажи и проведения аукциона, обращаться по телефонам: +375(152) 737326; +375(1503) 24142; +375(44) 5455954 (А1); +375(29) 1060671 (А1)

Для участия в открытом аукционе предоставляется заявление, к которому прилагается документ с отметкой банка, подтверждающий внесение суммы задатка до 17.07.2024 на счет № BY69AKBB670859700020000000, открытый в ОАО «АСБ Беларусбанк», БИК АКBBBY2X, УНП 100325912, назначение платежа – задаток для участия в аукционе.

К заявлению также прилагаются:

- юридическим лицом или индивидуальным предпринимателем Республики Беларусь – копия документа, подтверждающего государственную регистрацию этого юридического лица или индивидуального предпринимателя, без нотариального засвидетельствования;
- иностранным юридическим лицом – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны учреждения (выписка должна быть произведена не ранее шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны учреждения с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык;
- иностранным индивидуальным предпринимателем – легализованный в установленном порядке документ, подтверждающий статус, с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык;
- представителем юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная в установленном законодательством порядке (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель);
- представителем гражданина или индивидуального предпринимателя Республики Беларусь – нотариально удостоверенная доверенность;
- представителем иностранного юридического лица, иностранного физического лица или индивидуального предпринимателя – доверенность, легализованная в установленном законодательством порядке, с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов заявитель (его представитель) предъявляет документ, удостоверяющий личность, а руководителем юридического лица – также документ, подтверждающий его полномочия (приказ о назначении на должность руководителя, или заверенная выписка из решения общего собрания, правления либо иного органа управления юридического лица в соответствии с учредительными документами, или трудовой договор (контракт), или соответствующий гражданско-правовой договор, или иные документы в соответствии с законодательством).

При подаче заявления организатором открытого аукциона с участником заключается соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Открытый аукцион проводится путем пошагового увеличения цены. Шаг аукциона – 5% от предыдущей названной цены. Аукцион проводится при наличии не менее двух допущенных к участию в нем участников. Победителем открытого аукциона признается участник, предложивший наибольшую цену.

Участнику, не выигравшему торги, задаток возвращается в течение 5 (пяти) рабочих дней со дня проведения аукциона. Победителю аукциона задаток не возвращается, а учитывается при окончательных расчетах по приобретению предмета аукциона.

Если заявка на участие в аукционе подана только одним участником, аукцион признается несостоявшимся. В данном случае предмет аукциона продается участнику, при его согласии, по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Победитель аукциона возмещает затраты на организацию и проведение аукциона в течение 5 (пяти) рабочих дней со дня проведения аукциона.

Договор купли-продажи по результатам проведения аукциона должен быть подписан не позднее 30 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов.

Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за 3 дня до наступления даты его проведения.

УНП 100325912

Крынічка

Выдавецкі цэнтр «Беларусь» Т.а.а. № 017/287-18-15

Асноўныя правілы зялёнага чаранкавання

Многія садоўнікі спрабавалі метады зялёнага чаранкавання, але часта не атрымлівалі жаданых вынікаў. Чаранкі або зусім не прыжываліся, або працэнт укаранення быў настолькі малы, што адбываўся аднаўленчы працэс. Разгледзім асноўныя правілы і прычыны зялёнага чаранкавання.

Тэрміны

Для чаранкоў выкарыстоўваюць паўдраўнелыя аднагадовыя парасткі з лісцем. Звычайна парасткі прыдатныя для зрэзкі — у другой дэкадзе чэрвеня і пачатку ліпеня. Парасткі намагаюцца асветленага сонца боку кроны дрэва або куста з верхняй або сярэдняй яе часткі. Для чаранкавання таксама выкарыстоўваюць чаранкі з «пятакчай» — часткай кары і драўніны пры аддзяленні парастка ад адрэнальных частак расліны. Чаранкамі з «пятакчай» размножаюць і травяністыя мнагалетнікі — дэльфініум, флоксы, хрызантэмы і інш.

Як нарыхтоўваць зялёныя чаранкі?

Нарыхтоўку чаранкоў лепш праводзіць раніцай, калі тканкі расліны максімальна насычаны вільгаццю.

Для чаранкоў выкарыстоўваюць ніжнюю і сярэднюю частку парасткаў, травяністыя верхавіны ўкараняюцца дрэнна ці не ўкараняюцца зусім і загніваюць, таму верхавіну варта абрэзаць і выдаліць.

Чаранкі нааразку даўжынёй 10—15 см з двума-трыма міжвузеллямі. Калі міжвузеллі скарачаныя, то з большай іх колькасцю. Лісце на ніжніх вузлах акуратна выдаляюць, пакідаючы ўсяго два тры, ліставую пласцінку ўкарочаюць напалову для памяншэння плошчы выпарэння. Калі лісце невялікіх памераў, то ўкарочванне рабіць не трэба і можна пакінуць яго большую колькасць.

Зрэзы на чаранках робяць касымі для павелічэння паверхні, якая ўсмоктвае, прылады выкарыстоўваюць вост-

рыя. Перад высадкай у цяплічку зрэзы чаранкоў варта апрацаваць укараняльнікам строга па інструкцыі, не перавышаючы нормы.

У чым укараняць?

Грунтасумесь для ўкаранення павінна быць друзлай і паветрапраанкальнай, для гэтага ў яе дадаюць буйназёрны пясок і нейтральны торф, можна дадаць трохі перліту. Вермікуліт выкарыстоўваць не варта, бо ён вельмі вільгацямісты і можа прывесці да закісання глебы.

Карысна праліць глебу біяпрапаратамі, якія ліквідуюць патэгенную мікрафлору, такімі як «Байкал» або «Фітаспарын». Укараняюць у адкрытым грунце ў міні-цяпліцах, у закрытым грунце ў цяпліцах, а таксама на падакконіку.

Асноўны догляд

Пасадкі абавязкова прыцягваюць ад яркага сонца або размяшчаюць у затененых месцах, каб пазбегнуць пераграву і гібелі чаранкоў раслін. Чаранкі высаджаюць праз 5-7 см адзін ад другога, праліваюць і шчыльна зачыняюць цяплічку, каб усярэдзіне была высокая вільготнасць павятра ў рамках 80—90%, аптымальная тэмпература 20—26 °С.

Цяплічку перыядычна прыветраваюць па некалькі хвілін, каб пазбавіцца ад застою павятра і зашыйнай вільготнасці. Нельга дапускаць утварэння празмернага кандэнсату.

Розныя культуры ўкараняюцца ў розныя тэрміны: лісьцяныя пароды — 2-3 тыдні, магноліі і рададэндраны — калы паўтара месяца, іглічныя пароды — ад аднаго да трох месяцаў.

Калі чаранкі ўкараняцца, пра што сведчыць пачатак іх росту, цяплічку штодня прыветраваюць для прыветравання і загартоўкі раслін, спачатку на паўгадзіны, далей паступова павялічваючы час. Праз 7—10 дзён цяплічку цалкам адчыняюць, пераважна ў пахмурны дзень.

Догляд пасля ўкаранення

Расліны першы час прыцягваюць і апырскаюць, паліваюць, не дапускаючы перасыхання грунту. Падкормліваюць угнаеннямі больш слабай канцэнтрацыі, чым звычайна, каб не абпаліць карані маладых раслін.

Калі ўкараненне выраблялася ў адкрытым грунце — расліны да вясны пакідаюць на месцы, прыкрыўшы на зіму любым уцяпляльным матэрыялам, каб зберагчы іх ад вымарзання. Увесну маладыя расліны высаджаюць на сталае месца ці пры неабходнасці адпраўляюць на гададоўванне.

Садовыя культуры, якія можна размножаць зялёнымі чаранкамі

Пладовыя культуры, такія як яблына, груша, чарэшня, сліва і іншыя, надрэнна размножаюцца зялёнымі чаранкамі, але іх лепш размножаць прышчэпкай на насенны або кланавыя прышчэпкі, тады дрэвы будуць больш устойлівыя да неспрыяльных умоў і не будуць даваць каранёвы параснік. Формы і сарты дэкарэтыўных лісьцяных ды іглічных дрэў таксама часцей размножаюць прышчэпкай.

А вось для пладовых, дэкарэтыўных кустоў і лян матад зялёнага чаранкавання падыходзіць як нельга лепш. Часцей за ўсё садоўнікі цяпяць размножэннем зялёнымі чаранкамі менавіта руж. Тут варта ведаць, што лепш укараняць чаранкі з руж, якія растуць у нашых садах, пры гэтым варта памятаць, што каранёвая сістэма руж няўстойлівая да нізкіх тэмператур і засухі, таму іх і прышчэпляюць на «жывучы» шыпшынік. А вось плястыя ружы выдатна растуць на сваіх каранях.

СЁННЯ

Месяц

Маладзёк 6 чэрвеня. Месяц у сузор'і Дзевы.

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	4.37	21.42	17.05
Віцебск	4.18	21.41	17.23
Магілёў	4.27	21.33	17.06
Гомель	4.33	21.20	16.47
Гродна	4.54	21.56	17.02
Брэст	5.04	21.47	16.43

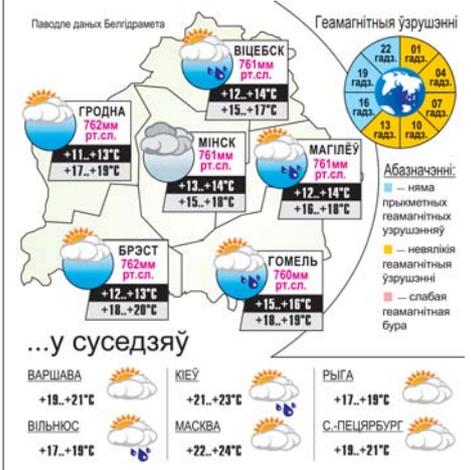
Імяніны

Пр. Ермія. К. Вольгі, Антона, Германа, Люцыяна.

Фота Андрэя ФЕАКЦИСТАВА

ЗАЎТРА

13 ЧЭРВЕНЯ

Даты

Падзеі

Людзі

1702 год — нарадзіўся Міхал Казімір Радзівіл «Рыбанька», дзяржаўны і ваенны дзеяч Вялікага Княства Літоўскага, мецэнат. Заснаваў Нясвіжскую друкарню, Нясвіжскі кадэцкі корпус, у якім рыхтаваліся афіцэры для яго ўласнага войска, Нясвіжскі тэатр Радзівілаў. Трымаў шмат мануфактур (суконную і дывановую ў Нясвіжы, шклянныя ў Налібоках і Урэччы, шаўковых паясоў у Слуцку, фаянсавую ў Сержані, шпалерную ў Карэлічах). На працягу ўсяго жыцця вёў дзённік («дзярыўш»).

1746 год — у Нясвіжы ў летняй рэзідэнцыі Альба адбылося прадстаўленне камедыі «Дасціпнае каханне» Францішкі Уршулі Радзівіл.

1834 год — нарадзіўся (в. Астраўляны Віцебскага павета) Канстанцін Вераніцын, беларускі пісьменнік, адзін з заснавальнікаў новай беларускай літаратуры. Аўтар сатырычна-гумарыстычнай паэмы «Тарас на Парнасе».

1956 год — нарадзіўся (г. Маларыта) Леанід Тараненка, беларускі цяжкаатлет, двухразовы чэмпіён свету. Уладальнік 19 сусветных рэкордаў, прычым два з іх — 266 кг у штуржку і 475 кг у двухбор'і — застаюцца непабітымі і да сёння.

1831 год — нарадзіўся Джэймс Максвел, брытанскі фізік, аўтар класічнай электрамагнітнай тэорыі. Яго найбольшае дасягненне ў тым, што ён здолеў сфармуляваць класічную тэорыю электрамагнітнага выпраменьвання, упершыню аб'яднаўшы электрычнасць, магнетызм і святло як розныя праявы адной і той жа з'явы. Ураўненні Максвела для электрамагнетызму былі названыя другой вялікай уніфікацыяй у галіне фізікі пасля першай, рэалізаванай Ісаакам Ньютанам.

1857 год — у Лондане рускі публіцыст-рэвалюцыянер, пісьменнік Аляксандр Герцэн выдаў першы нумар газеты «Колокол».

1946 год — нарадзіўся Ігар Старыгін, савецкі і расійскі акцёр тэатра і кіно, заслужаны артыст Расіі. Вядомы па ролях Араміса ў кінатрылогіі «Д'Артаньян і тры мушкетэры», збеглага афіцэра Дановіча ў «Дзяржаўнай граніцы», школьніка Косці Бацішчава ў кінатрылогіі «Дажывём да панядзелка» і Мікі ў пяцісерыйным фільме «Ад'ютант яго правасхадзіцтва».

1983 год — амерыканская касмічная станцыя «Pioneer 10» перасекла арбіту Плутона і стала першым створаным чалавекам аб'ектам, які пакінуў межы Сонечнай сістэмы.

ЭРНЭСТ РЭНАН:

«Калі скардзяцца на жыццё, то гэта амаль заўсёды азначае, што ад яго патрабавалі немагчымага».

УСМІХНЕМСЯ

У дзяцінстве я марыў, каб мяне ўкралі іншапланецяне і паказалі мне Сувет. Цяпер я мару, каб мяне ўкралі іншапланецяне і вылечылі мой артроз, хандрос, усталі зубы і зрабілі карэкцыю зроку.

на мінулым тыдні, — падобка! Яна з пластмасы! — Ну не ведаю. Можа, у слана быў устаўны бівень?

Калі парася ўкралі — дык ніхто не бачыў і не чуў, а як прывёў суседку дадому — усё сяло бачыла, нават тыя, хто ў горадзе на заробках...

— Шкатулка са слановай косці, якую вы прадалі мне

